

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

20-06-2023 09:15 - 11:30

Grøndalsvej 2, lokale 1128

Information: Deltagere:

Helle Bach Lauridsen
Jette Bjørn Hansen (afbud)
Nikolaj Harbjerg
Ole Kiil Jacobsen
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen
Susanne Holst
Mia Brix Jensen
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 15 min. Deltagere: Marie Herborg Krogh og Anne Steensgaard
Pkt. 3: Tid: 15 min. Deltagere: Louise Skov Kristensen og Tinne Grangaard Nyby
Pkt. 6: Tid: 10 min. Deltagere: Anne Marie Due Schmidt
Pkt. 7: Tid: 30 min. Deltagere: Klaus Jepsen og Ole Jeppesen
Pkt. 8: Tid: 20 min. Deltagere: Martha Berdiin og Mette Borum
Pkt. 9: Tid: 20 min. Deltagere: Stine Fiedler Røge

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Punkt 2: Byrådsindstilling: Det vilde problem unges mentale sundhed og trivsel (TN).....	2
Punkt 3: Midtbyanalyser (NH).....	3
Punkt 4: Forberedelse af byrådsmøde den 21. juni 2023.....	4
Punkt 5: Evt.....	4

Punkt 1: Godkendelse af referat

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

13-06-2023 09:15 - 11:30

Grøndalsvej 2, lokale 1128

Information:

Deltagere:

Helle Bach Lauridsen
Jette Bjørn Hansen (afbud)
Lisbeth Schmidt Andersen (afbud)
Nikolaj Harbjerg
Ole Kiil Jacobsen
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen
Susanne Holst (afbud)
Mia Brix Jensen
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 4: Tid: 10 min. Deltagere: Nicolas Madsen

Pkt. 5: Tid: 20 min. Deltagere: Elin Poulsen og Astrid Holtz Yates

Pkt. 6: Tid: 15 min. Deltagere: Helle Mølgaard og May-Britt Kullberg

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat	1
Punkt 2: Forberedelse af Børn og Unge-udvalgs mødet d. 14. juni 2023	1
Beslutning for Punkt 2: Forberedelse af Børn og Unge-udvalgs mødet d. 14. juni 2023	1
Punkt 3: Evt.	1
Beslutning for Punkt 3: Evt.	1

Punkt 1: Godkendelse af referat

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat

Referatet blev godkendt

Punkt 2: Forberedelse af Børn og Unge-udvalgs mødet d. 14. juni 2023

Dagsorden:

1. Referat fra udvalgsmødet d. 31. maj 2023
2. Budgettema: Sundhed
3. DSA opfølgning og budgettema om integration
4. Svar på forslag fra KF, S, SF, V og EL om sorggrupper for børn og unge
5. Forhåndsorientering: Tillægsbevilling Stensagerskolens fremtidige rammer
6. Ny model for pasningsgaranti
7. Skriftlige orienteringer
8. Sager på vej
9. Evt.

Beslutning for Punkt 2: Forberedelse af Børn og Unge-udvalgs mødet d. 14. juni 2023

Drøftet

Punkt 3: Evt.

Beslutning for Punkt 3: Evt.

Intet til referat.

Punkt 2: Byrådsindstilling: Det vilde problem unges mentale sundhed og trivsel (TN)

Tid: 15 min. Deltagere: Marie Herborg Krogh og Anne Steensgaard

Beslutningsmemo

15. juni 2023
Side 1 af 3

Emne **Det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel**
Til Rådmandsmøde 20. juni 2023

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Byrådet vedtog med budgettet for 2023-2026 *Unges mentale sundhed og trivsel* som et af de syv vilde problemer. Magistraten har efterfølgende besluttet en proces for arbejdet, som indebærer, at byrådet i løbet af juni-august 2023 behandler byrådsindstillinger fra hvert af de syv vilde problemer. Indstillingerne handler om, hvordan vi kan forstå det enkelte vilde problem, og hvad de næste skridt i arbejdet kunne være.

Direktør Tanja Nyborg har sat punktet på dagsorden med henblik på, at rådmanden godkender byrådsindstilling, inkl. bilag, om det vilde problem *Unges mentale sundhed og trivsel* og den videre proces.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles,

At 1) Rådmanden kvalificerer og godkender vedlagte byrådsindstilling og bilag, jf. punkt 3.1.

At 2) Rådmanden godkender, at materialet fremsendes til "fordrøftelse" i magistraten d. 26. juni, jf. afsnit 5

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

3.1. Om byrådsindstilling og bilag

Som nævnt er formålet med byrådsindstillingen at give byrådet et indblik i, hvordan der er arbejdet indtil nu, og hvordan vi kan forstå problemet. Altså primært en procesindstilling, der også skal sætte retning for, hvad vi skal arbejde videre med i efteråret 2023 og i starten af 2024.

Indstillingen skitserer tre spor for det videre arbejde, som vi foreslår at vi arbejder videre med at folde ud, så der kan etableres konkrete prøvehandlinger. De tre spor er: 1) De unge mestrer livet, 2) Unges mentale sundhed og trivsel som et fælles anliggende og 3) Trivsel i skole og uddannelse.

Indstillingens bilag 1 giver indblik i det inddragelses- og mobiliseringsarbejde, der har været siden efteråret. Det er dette inddragelsesarbejde samt afdækning af forskning og faglige erfaringer, der er afsat for den problemforståelse og de mulighedsrum og spor, der præsenteres. Vi har tilstræbt at tage afsæt i alt det, vi i forvejen gør i Aarhus Kommune, så vi bygger videre på noget kendt, samtidig med at der lægges op til at skulle gå veje.

BØRN OG UNGE
Strategi og Udvikling
Aarhus Kommune

Sekretariat-Rådhuset
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 41 85 90 32

Direkte e-mail:
annst@aarhus.dk

Sagsbehandler:
Anne Steensgaard

Det har været et aktivt valg, at bilaget skal kunne "stå selv" og læses uafhængigt af indstillingen, hvis man har interesse i at gå mere i dybden med vores datagrundlag. Bemærk, at bilagets nuværende layout endnu ikke er finjusteret, så der kommer lidt ændringer i det visuelle udtryk.

15. juni 2023
Side 2 af 3

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Der er aktuelt ikke udgifter til arbejdet med de vilde problemer udover de medarbejderressourcer i Sekretariatet, der er afsat til formålet, og som er finansieret via sekretariatsbudgettet.

Hvert af de vilde problemer har fået 0,5 mio. kr. fra de tværgående innovationsmidler, som er øremærket arbejdet i 2023 og 2024. Når byrådet i august har behandlet indstillingen, tages der stilling til, hvordan midlerne udmøntes. Dette kan både være til frikøb, men også medfinansiering af prøvehandlinger. Forventningen er, at flere af de kommende prøvehandlinger bliver afprøvet i samarbejde med forskellige eksterne aktører, og ambitionen er også, at der skal være fondssamarbejde og -finansiering til nogle af prøvehandlingerne.

5. Videre proces og kommunikation

Da magistraten er følgegruppe på arbejdet med de vilde problemer, er der mulighed for at inddrage det politiske niveau på andre måder, end vi plejer.

Der er lagt op til en "fordrøftelse" i magistraten d. 26. juni, hvor punktet indledes med et kort oplæg om arbejdet frem til nu, og de tre spor foldes ud. Der vil her være mulighed for, at magistraten kan stille spørgsmål til arbejdet og indholdet i indstilling og bilag samt drøfte mulighederne for konkrete prøvehandlinger og samarbejder herom.

Hvis rådmanden er enig i, at vi skal benytte os af muligheden for en "fordrøftelse" i magistraten, er den videre proces som følger:

Dato	Aktivitet
20. juni	Rådmandsmøde
21. juni	Direktørmøde (kvalificering)
26. juni	Magistratsmøde ("fordrøftelse")
28. juni	Sundheds- og Omsorgsudvalget
7. august	Magistratsbehandling
9. august	Rundbordssamtale Børn og Unge-udvalget m.fl.
16. august	Byrådet (førstebehandling)

23. august	Forventet udvalgsbehandling
30. august	Forventet andenbehandling i byrådet

15. juni 2023
Side 3 af 3

Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Børn og Unge
Dato Dato for fremsendelse

Det vilde problem: Unges mentale sundhed og trivsel

1. Resume

Byrådet besluttede med Budget 2023 at arbejde med *Unges mentale sundhed og trivsel* som et af de syv vilde problemer. Formålet med denne indstilling er at få byrådets godkendelse af den foreløbige forståelse af problemet. Samtidig foreslås tre spor, som skal danne rammen om det videre arbejde og konkretisering af prøvehandling: 1) De unge mestrer livet, 2) Unges mentale sundhed og trivsel som et fælles anliggende og 3) Trivsel i skole og uddannelse.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) byrådet godkender den nuværende problemforståelse af det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel, jf. afsnit 5.

At 2) byrådet drøfter og godkender, at der udvikles prøvehandling inden for tre spor:

- Spor 1: De unge mestrer livet
- Spor 2: Unges mentale sundhed og trivsel som et fælles anliggende
- Spor 3: Trivsel i skole og uddannelse

3. Hvorfor fremsendes indstillingen?

Arbejdet med det vilde problem *Unges mentale sundhed og trivsel* er besluttet af byrådet med Budget 2023.

På magistratsmøde d. 16. januar var der enighed om, at målgruppen for det vilde problem er afgrænset til unge i alderen 15-25 år.

Der har i arbejdet med det vilde problem været en kortlægning af aktuel forskning og viden og en inddragelse af unge, se bilag 1.

4. Hvilken værdi skabes for borgere og samfund?

Arbejdet med det vilde problem *Unges mentale sundhed og trivsel* skal supplere det arbejde og den retning, der allerede er sat af byrådet. Samtidig skal vi gå helt nye veje og i nye samarbejder knække kurven af stigende mistrivsel, så fremtidens Aarhus er et sted, hvor de unge trives.

5. Hvad, hvem og hvordan?

5.1. Problemforståelse

Problemforståelsen er baseret på data fra inddragelsesaktiviteter samt forskning og faglige input og vil udvikle sig i takt med, at arbejdet skrider frem og i samarbejde med de øvrige vilde problemer.

Stigende mistrivsel blandt unge

Mange unge har det godt. De har gode venner og tager del i sunde fællesskaber. De ser muligheder og tror på en god og spændende fremtid.

Samtidig viser flere undersøgelser en stigning i antallet af unge, der oplever mistrivsel. I Region Midt er andelen af unge, der rapporterer, at de ikke oplever god trivsel og livskvalitet er fordoblet i perioden fra 2013 til 2021 fra 15 til 30 % ([Defactum 2021](#)).

Stigningen i mistrivsel blandt unge er et problem – ikke mindst for de unge selv, men det skaber også et pres på psykiatrien, i skole- og uddannelsessystemet, på arbejdsmarkedet og i familierne.

Har vi en trivselskrise, eller taler vi en krise op?

Den stigende mistrivsel blandt unge er et emne med en levende og til tider polariseret debat i alle del af samfundet. Det debatteres, hvor stort problemet er, hvad stigningen er et udtryk for, og hvad der skal gøres ved det.

De fagpersoner, forskere og unge, vi har været i dialog med, opfordrer til, at vi er præcise med, hvad vi taler om, når vi taler mistrivsel. Mistrivsel kan blive en samlebetegnelse for mange forskellige udfordringer og tilstande, og uklarheden kan gøre, at vi mister blikket for nuancerne i de udfordringer, unge står med. Flere unge siger også, at vi ikke må at tegne et forsimplet billede af en hel generation i mistrivsel.

Mekanismer, der driver og vedligeholder problemet

Der findes ikke enkle forklaringer på, hvorfor vi ser stigende mistrivsel blandt unge.

Acceleration, præstation og psykologisering er ifølge [Center for Ungdomsforskning](#) tre mekanismer, der er med til drive problemet, og som kan forstærke hinanden og føre til overbelastning og mistrivsel.

Mekanismerne er knyttet til det, som fagfolk kalder "ny udsathed", fordi mistrivsel viser sig som et bredt kulturelt og socialt fænomen, der trækker spor på tværs af sociale lag, og som potentielt kan ramme alle unge. Det er vigtigt at understrege, at vores problemforståelse også handler om de unge, der i forvejen er udsatte på grund af sociale, fysiske eller psykiske udfordringer, og som derfor kan opleve en dobbelt udsathed, fordi de også bliver ramt af at skulle præstere og at være under tidspres.

Acceleration

Mange unge oplever et pres fra en tempofyldt og stressende omverden. De har en oplevelse af, at alt går for hurtigt i dag, og de frygter at blive hægtet af. Der er meget at forholde sig til, og de har en oplevelse af at skulle træffe mange valg tidligt i deres liv. De har en oplevelse af, at det alene er deres eget ansvar at træffe de valg, der sikrer dem et godt liv.

Præstation

Flere unge har en oplevelse af, at de skal præstere urealistisk højt – fagligt, socialt og personligt. De oplever til tider et pres for at passe ind i fællesskabet, eller at de skal positionere sig på en særlig måde for at blive set og hørt. Karakterer kan være med til at øge presset. Flere unge giver også udtryk for, at fritidslivet er under pres. Det er blevet sværere at være sammen uden, at der skal præsteres.

Psykologisering

Mange unge har en oplevelse af, at ansvaret for deres udfordringer ligger hos dem selv. Flere vender årsager til mistrivsel indad. Mange unge taler om, at det er svært at vide, hvornår man har brug for hjælp.

Det digitale liv

Det digitale er integreret i de unges liv på godt og ondt. Sociale medier og gaming er arenaer for fællesskaber, men kan også forstærke følelsen af at være ensom eller udenfor. De unge bruger de digitale medier aktivt til bl.a. at skabe venskaber og dyrke interesser. Mange unge er opmærksomme på de negative konsekvenser af det digitale liv. Flere unge peger dog også på, at det er for simpelt at udpege unges digitale vaner som hovedårsagen til den stigende mistrivsel. Den forklaringsramme kommer nemt til at stjæle fokus fra de strukturer, der presser dem.

Det digitale liv kan ikke behandles som en enkeltstående faktor, men skal behandles som en del af de unges livs og som en faktor, der kan forstærke oplevelsen af acceleration, præstation og psykologisering.

5.2 Mulighedsrum i tre spor

Med afsæt i problemforståelsen har vi tre spor, som vi ønsker at udforske med en bred aktørkreds for at kvalificere dem og konkretisere dem til egentlige prøvehandlinger.

Spør 1: De unge mester livet

Flere unge fortæller om, at det betyder noget at blive mødt af voksne, der tror på dem. Nogle oplever at blive mødt af en forventning om, at de er skrøbelige. De bliver negativt påvirkede af den generelle samfundsdebat og diskurs om unge i dag. Hvis ungdomslivet primært forbindes med begreber som sårbarhed og manglende robusthed, så risikerer vi, at det bliver en del af de unges selvforståelse. Vi kan komme til at skabe en snæver skabelon for, hvordan livet bør forløbe, som de unge spejler sig i, og som bliver forstærket af sociale medier.

Med dette spor ønsker vi at udfolde, hvordan vi kan styrke de unges livsmestring og påvirke den generelle samfundsdiskurs om unge.

Mulighedsrum i spor 1

Vi ser muligheder i et skifte *fra*, at de unge oplever, at det er deres egen skyld, at de har det dårligt, *til* at de oplever at kunne mestre livets udfordringer og føler sig handlekraftige i eget liv. Vi skal påvirke den generelle diskurs om unge, så de bliver spejlet i en positiv fortælling om deres ressourcer og handlekraft.

I spor 1 kan prøvehandlingerne bidrage til at gøre os klogere på, hvordan vi bl.a. kan:

- støtte de unge i at håndtere hverdagens udfordringer
- gøre det nemt for unge at sætte ord på, hvordan de har det, så de ikke føler sig alene med deres udfordringer, og så de kan få hjælp i tide
- støtte op om gode og sunde vaner
- skabe rum for fysiske fællesskaber om et fælles tredje

Spor 2: Unges mentale sundhed og trivsel som et fælles anliggende

Mange unge ønsker, at hjælp og støtte skal være en del af hverdagen, og at deres eget netværk skal være mere opmærksomme. Det er dog ofte professionelle, der bliver aktører, når de unges udfordringer og mistrivsel skal afhjælpes. Professionel hjælp og ekspertviden er afgørende og kan være nødvendig. Vi må dog ikke

underkende værdien af at dele personlig erfaring eller af det, som positive fællesskaber på arbejdspladser, på studiet eller i fritidslivet kan bidrage med.

Mange vil gerne dele ud af deres livserfaring, bidrage i fællesskaber og hjælpe unge igennem svære perioder af deres liv. Desværre oplever mange med tid og lyst til at hjælpe et ungt menneske på vej, at det kan være svært at kanalisere deres hjælp det rette sted hen, og brobygningen mangler.

Med dette spor ønsker vi at undersøge, hvordan vi kan bygge bro mellem dem, der gerne vil bidrage, og dem der har brug for en ekstra hånd i ryggen. Det kan være unge-unge i mellem, og det kan være virksomheder, kulturinstitutioner, frivillige, civilsamfundsaktører og andre, der har kompetencer og kan tilbyde fællesskaber, som de unge kan blive inspirerede af.

Mulighedsrum i spor 2

Vi ser muligheder i et skifte *fra*, at det er professionelle og eksperter, der skal fixe problemerne i de unges hverdag, *til* at trivsel bliver et fælles anliggende. Hvis flere kan bidrage, letter vi byrden fra de professionelle, så de primært kan fokusere på de unge, hvis mistrivsel kræver professionel hjælp.

I spor 2 kan prøvehandlingerne bruges til at gøre os klogere på, hvordan vi bl.a. kan:

- lave brobygning og opbygge kapacitet som muliggør, at mennesker kan være en ressource for hinanden i hverdagen
- koble unge, der er i en svær periode af deres liv, med de mennesker, der har tid og overskud til at dele deres livserfaringer og ressourcer og være en rollemodel for de unge

Spor 3: Trivsel i skole og uddannelse

Flere unge giver udtryk for, at det særligt er pres relateret til uddannelse, der påvirker deres trivsel negativt. Det handler om karakter- og præstationspres, forventninger om at skulle hurtigt igennem og ingen plads til pauser.

Flere unge peger på, at der i takt med, at de bliver ældre, bliver mindre fokus på trivsel i uddannelse og mere fokus på pensum.

Med dette spor ønsker vi at udforske, hvordan vi kan styrke trivsel og livsmestring i udskoling, på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser.

Mulighedsrum i spor 3

Vi ser muligheder i et skifte *fra* fokus på præstation og hastighed i uddannelsessystemet *til* et fokus på, at skole og uddannelse skal være en beskyttende faktor for alle. Vi skal have blik for, hvordan den enkeltes evner og personlige styrker kan bidrage til samfundet på mange måder. Der er behov for bedre brobygning mellem uddannelsessystemer, civilsamfund og erhvervslivet, så unge får erfaring med, at arbejdsliv og fællesskaber kan se ud og ske på mange forskellige måder og i forskellige tempi.

I spor 3 kan prøvehandling bruges til at gøre os klogere på, hvordan vi bl.a. kan:

- sikre at trivsel og faglighed går hånd i hånd
- udvide feedbackformerne i skole og uddannelse
- skabe større udveksling og udsyn til erhvervslivet
- give mulighed for mellemrum og lave mere fleksible regler for fx fravær, afleveringsfrister mv.

6. Hvilke ressourcer kræves?

Der er afsat 0,5 mio. kr. af de tværgående innovationsmidler til at drive arbejdet med hvert af de vilde problemer i 2023 og 2024.

Ved realisering af kommende prøvehandling tages der i hvert enkelt tilfælde stilling til, hvorvidt prøvehandlingen kan finansieres inden for afdelingernes eksisterende rammer, eller kan drøftes i fremtidige budgetforhandlinger.

7. Hvordan følges der op?

Arbejdet med at udvikle prøvehandlinger starter i efteråret 2023 og vil være en af det tværmagistratslige samarbejde om vilde problemer.

Thomas Medom

/

Tanja Nyborg

Bilag

Bilag 1: Unges mentale sundhed og trivsel:
Problemforståelse og mulighedsrum

Bilag 2: Fælles baggrundsnotat til byrådsindstillingerne
om de syv vilde problemer

Tidligere beslutninger

Vedtagelse af Budget 2023-2026, Byrådsmødet
d. 12.10.2022, punkt 2-4

Sagsnummer: EMN-2023-005917

Antal tegn: 11.827

Strategi og Udvikling

Sagsbehandler: Anne Steensgaard

Tlf.: 41 85 90 32

E-post: annst@aarhus.dk

Byråd

UNGES MENTALE SUNDHED OG TRIVSEL

PROBLEMFØRSTÅELSE OG MULIGHEDSRUM

AARHUS KOMMUNE
JUNI 2023

INDHOLD

INDLEDNING	3	Spor 1: De unge mestrer livet	17
TILGANG, DATA OG METODER	4	Spor 1 skal adressere disse udfordringer	19
Samarbejde om en fælles sag og en fælles fremtid	4	# Det er mit eget ansvar at træffe gode valg, der sikrer mig et godt liv....	19
Forskning og data	5	# Skabelonen	19
Hvem er vores målgruppe?	5	# Et psykologiseret sprog for hverdagens udfordringer	20
PROBLEMFORSTÅELSE	7	# Hvor er de præstationsfrie rum?	20
Stigende mistrivsel blandt unge	7	Spor 2: Unges mentale sundhed og trivsel som et fælles anliggende	21
Har vi en trivselskrise eller taler vi en krise op?	8	Spor 2 skal adressere disse udfordringer	23
Mekanismer, der driver og vedligeholder problemet	10	# Det er svært at række ud efter hjælp	23
Acceleration - hastighed, frygt for at blive hægtet af og de mange valg	11	# Livserfaring kan også være en hjælp	23
Præstation - fagligt, socialt og personligt	12	Spor 3: Trivsel i skole og uddannelse	25
Psykologisering - Selvbekendelse og tvivl om, hvornår man har brug for hjælp	13	Spor 3 skal adressere disse udfordringer	27
De voksne er også under tidspres	14	# Fokus på præstation strammer til i udkolingen	27
Det digitale liv	14	# Karakterpresset	27
Det er forsimplet at give de digitale medier skylden	12	# Hurtigere, hurtigere	28
MULIGHEDSRUM: HVORDAN ER DET AT VÆRE UNG I FREMTIDENS AARHUS?	16	# Bange for at blive hægtet af	28
		# Svære overgange	29
		POLITISK AFSÆT FOR ARBEJDET	30
		LITTERATUR	31

INDLEDNING

Mange unge trives, men vi ser en stigning i antallet af unge, der oplever mistrivsel. Mistrivsel kan for eksempel komme til udtryk som ensomhed, lav livstilfredshed, et dårligt selv vurderet helbred, søvnbesvær, stress, angst og depression. De primære årsager til problemet er ifølge Center for Ungdomsforskning (CeFU) acceleration, præstation og psykologisering. Det er årsager, der skaber pres på alle unge på tværs af sociale lag. Er man som ung i forvejen i en udsat position af sociale, fysiske eller psykiske årsager, så bliver man i særlig grad ramt og ”dobbelt udsat”.

Civilsamfundsaktører, virksomheder, pårørende og dygtige medarbejdere i Aarhus Kommune gør hver dag deres for at skabe fællesskaber og trivsel for alle unge. Vi har meget at bygge videre på, og vi lykkes i høj grad med at hjælpe og afværge yderligere mistrivsel, men vi har endnu ikke vendt den negative udvikling. Hvis der var en enkelt vej til at knække kurven, så havde vi gjort det. I Aarhus arbejder vi med Unges mentale sundhed og trivsel som et af syv vilde problemer og forsøger ad den vej at påvirke problemet, så Aarhus i fremtiden er en by, hvor endnu flere unge trives.

Efter budgetvedtagelsen i oktober 2022, blev der sat et tværfagligt hold til at drive arbejdet med at udfolde problemforståelsen og mobilisere en bred kreds af aktører. Center for Innovation i Aarhus har været partner og hjulpet arbejdet godt på vej.

Dette er en opsamling på det tværfaglige holds arbejde med inddragelses- og mobiliseringsarbejde og med at afdække eksisterende viden, forskning og anbefalinger, som arbejdet med det vilde problem skal bygge videre på og supplere.

Det er også en præsentation af vores nuværende bedste bud på en problemforståelse og tre spor af mulighedsrum, som vi ønsker at kvalificere i det videre arbejde og udmønte i konkrete prøvehandlinger:

SPOR 1:
De unge
mestrer livet

SPOR 2:
Unges mentale sundhed
og trivsel som et
fælles anliggende

SPOR 3:
Trivsel i skole
og uddannelse

De tre spor baserer sig på indsigter, vi har fået på baggrund af samtaler med unge, med forskere og med aktører, der hver dag gør en forskel for at fremme unges trivsel i praksis, samt en kortlægning af forskning og projekter relateret til emnet.

TILGANG, DATA OG METODER

Samfundsdebatten om unges mistrivsel kommer nemt til at tale 'hen over' unge, og de er ikke altid selv med i samtalen. Vi har lagt vægt på, at de unge skal være medskabere i hele processen – fra problemforståelse til udvikling af mulighedsrum og prøvehandling.

Vi arbejder derfor ud fra følgende principper:

- De unges stemmer skal være ligeværdigt repræsenteret. Deres viden er lige så gyldig som eksperter og fagpersoners.
- De unge skal opleve, at det er nemt og trygt at bidrage med deres erfaringer. Derfor har vi arbejdet med kreative dialogværktøjer, som skaber mulighed for at udtrykke sig om, hvordan man har det i for eksempel skolen/uddannelsen, socialt, hjemme.
- Det betyder noget at være sammen i fysiske fællesskaber, og vi mødes som udgangspunkt fysisk, når vi arbejder sammen om det vilde problem.

Vi har indtil nu haft mange forskellige typer af unge involveret. Nogle er i grundskolen eller på ungdoms- eller videregående uddannelse, og andre er i et mellemrum og overvejer, hvilken vej de skal gå. Andre er engagerede i politik. Indtil nu har vi involveret 30 unge igennem workshops. De unge er dybt engagerede og ønsker at bidrage, fordi de ønsker at gøre en positiv forskel for flere unge i Aarhus. Vi har en opmærksomhed på, at vi i næste fase skal involvere flere forskellige typer af unge - også de unge, der ikke selv melder sig.

SAMARBEJDE OM EN FÆLLES SAG OG EN FÆLLES FREMTID

Vi tror på, at mange aktører skal samarbejde for at skabe nye muligheder og varig forandring. Derfor har vi, udover de unge, også involveret forældre, fagfolk, eksperter, erhvervsliv, ngo'er mv. for at udfolde problemet og pege på den fremtid, vi ønsker for unge i Aarhus.

Hvis vi reelt skal gøre en forskel, må vi mobilisere alle typer af aktører, der hver dag gør en positiv forskel for unges trivsel. Diversitet, mennesker og samarbejde er nøgleord. Vi har eksperimenteret med brobygningsworkshops, hvor unge, lærere, pædagoger, erhvervsliv, foreningsliv, kulturliv, praktiserende læger arbejder sammen om at finde en vej til en endnu bedre fremtid, hvor flere unge trives i Aarhus. Og vi kommer til at mobilisere endnu flere aktører, når vi skal til at udfolde mulighedsrum og etablere prøvehandling.

For at strække vores forestillinger om, hvad der er muligt, arbejder vi med fremtiden som greb. Det gør vi for at få et fælles billede af, hvad der skal ændres, og hvilke initiativer der skal udvikles for at styrke unges trivsel. I udforskningen af problemet og de tre spor, har vi derfor været nysgerrige efter at undersøge, hvad vi skal have fokus på og "vande" i fremtiden for at vende udviklingen.

FORSKNING OG DATA

Der er megen forskning og faglig viden om unges mentale sundhed og trivsel. En del af det indledende arbejde med det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel har derfor været at kortlægge aktuel forskning og viden, som har kunne bidrage til problemforståelsen.

Vi er særligt inspirerede af Center for Ungdomsforskning (CeFU) seneste udgivelser "[Mistrivsel i lyset af tempo, præstation og psykologisering](#)" (Katznelson, Görlich, Pless, 2022) og "[Fællesskaber i Ungdomslivet. Når de gør godt, og når de gør ondt](#)" (Bruselius-Jensen, Katznelson, Sørensen, 2023). Derudover har vi lavet en omfattende kortlægning og tværgående mønstergenkendelse af anbefalinger og igangværende projekter, som har hjulpet os til at kvalificere de tre spor, der kan være mulige næste skridt i det videre arbejde.

Derudover trækker vi på følgende data:

- [Ungepanelet](#), som består af 42 unge, som henover fire workshops har peget på centrale anbefalinger for at øge trivsel blandt unge
- Indsigtsarbejde, der blev lavet i forbindelse fornyelsen af børne-og ungepolitikken, som er samlet i "[Samtalen om det gode børneliv](#)"
- Indsigtsarbejde, der blev lavet i forbindelse med udviklingen af [Den fritidspædagogiske vision](#)
- Den nationale sundhedsprofil: [Danskernes sundhed \(sst.dk\)](#)
- Ungeprofilen Aarhus Kommune 2023/2023: [Rapport \(aarhus.dk\)](#)
- Den nationale trivselsmåling: [Trivsel hos elever i 4.-9. klasse i folkeskolen 2019/2020 \(uvm.dk\)](#)

HVEM ER VORES MÅLGRUPPE?

Der findes ikke en entydig afgrænsning af, hvornår man er ung, og det gjorde det i begyndelsen svært at vide, hvor vi skulle fokusere vores kræfter. Derfor bad vi Magistraten om hjælp, og på magistratsmøde d. 16. januar 2023 blev målgruppen for arbejdet med unges mentale sundhed og trivsel afgrænset til unge i alderen 15-25 år med særligt fokus på unge, der oplever tilbagevendende og afgrænset mistrivsel¹.

¹Katznelson et. al 2022

PROBLEMFORSTÅELSE

Problemforståelsen vil udvikle sig i takt med, at vi får ny viden gennem inddragelsesprocesser, og der kommer ny forskning om problemstillingen. Når vi bliver klogere på, hvordan de vilde problemer er viklet ind i og påvirker hinanden, kommer det også til at afspejle sig i problemforståelsen.

STIGENDE MISTRIVSEL BLANDT UNGE

Mange unge har det godt og har gode venner og tager del i sunde fællesskaber. De ser muligheder, griber chancerne og tror på en god og spændende fremtid.

Samtidig viser flere undersøgelser en betydelig stigning i antallet af unge, der oplever mistrivsel. Andelen af unge, der rapporterer, at de ikke oplever god trivsel og livskvalitet, er fordoblet i perioden fra 2013 til 2021, fra 15 til 30 % (Friis et. al: 2022). Hver tredje unge kvinde og hver femte unge mand i alderen 16-24 år har et selvrapporteret dårligt mentalt helbred. Andelen af unge, der udredes og behandles for psykiske lidelser, er også kraftigt stigende. Tallene for de unge i Aarhus følger de nationale tendenser.

Vi kan desværre også se, at mistrivsel også rammer de yngre børn. I den kommunale sundhedsmåling fra 2022 ser vi, at andelen af børn og unge i 4.-9. klasser med lav livstilfredshed er stigende og allerede nu på et bekymrende højt niveau. Det er bekymrende, da der ofte ses en sammenhæng mellem livstilfredshed i folkeskolen og trivsel på ungdomsuddannelsen. Data fra Aarhus Kommunes sundhedsmåling og Ungeprofilen viser, at elever, der i folkeskolen har lav livstilfredshed, har 2,1 gange højere risiko for depression eller stress, når de går på ungdomsuddannelse sammenlignet med elever, der har høj livstilfredshed i folkeskolen.

Stigningen i mistrivsel blandt unge er et problem – ikke mindst for de unge selv, for deres livsglæde og virkelyst og deres muligheder senere i livet, men det skaber også et pres på psykiatrien, i skole- og uddannelsessystemet, på arbejdsmarkedet og i familierne.

UNGES MENTALE SUNDHED OG TRIVSEL

PROBLEMFORSTÅELSE OG
MULIGHEDSRUM

HAR VI EN TRIVSELSKRISE ELLER TALER VI EN KRISE OP?

Den stigende mistrivsel blandt unge er et emne med en levende og til tider polariseret debat i politiske kredse, i medier, i fagmiljøer, mellem de unge selv og hjemme i familierne. Det debatteres, hvor stort problemet er, hvad stigningen er et udtryk for, hvad årsagerne er, og hvad der skal gøres ved det.

Nogle peger på en række tendenser i vores tid, der gør det sværere at være ung i dag. Andre mener, at stigningen i den selvrapporterede oplevelse af mistrivsel først og fremmest er udtryk for et øget psykologisk sprogbrug i takt med, at diagnoser er blevet mere og mere udbredt. At unge ikke som sådan mistrives mere end tidligere, men at det sproglige skred får mistrivselen til at synes større.

De fagpersoner, forskere og unge, vi har været i dialog med, opfordrer samstemmende til, at vi er præcise med, hvad vi taler om, når vi taler mistrivsel. Mistrivsel kan blive en samlebetegnelse for mange forskellige udfordringer og tilstande, og uklarheden kan medføre, at vi kan miste blikket for nuancerne i de udfordringer, de forskellige unge står med.

Der lyder også en stærk opfordring fra flere unge om, at vi ikke må at tegne et forsimplet billede af en hel generation i mistrivsel. Vi skal sikre, at de unge, der har brug for hjælp til at komme igennem svære perioder, får hurtig hjælp, og at der bliver ændret på det, der presser, for eksempel i skole- og uddannelsessystemet.

MEKANISMER, DER DRIVER OG VEDLIGEHOLDER PROBLEMET

Der findes ikke enkle forklaringer på, hvorfor vi ser stigende mistrivsel blandt unge. Acceleration, præstation og psykologisering er ifølge CeFU tre mekanismer, der er med til drive problemet, og i overmål kan de forstærke hinanden og føre til overbelastning og mistrivsel. De tre mekanismer skal ses i sammenhæng med den generelle samfundsudvikling, hvor mental sundhed har fået et stadigt større fokus (Hald Andersen et. Al:2020).

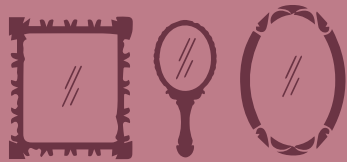
ACCELERATION

– HASTIGHED, FRYGT FOR AT BLIVE HÆGTET AF OG DE MANGE VALG

Mange unge oplever et pres fra en tempofyldt og stressende omverden. De har en oplevelse af, at alt går for hurtigt i dag, og de frygter at blive hægtet af. Der er mange valg at forholde sig til, og de har en oplevelse af at skulle træffe mange valg tidligt i deres liv. De har en oplevelse af, at det alene er deres ansvar at træffe gode valg, der sikrer dem et godt liv.

DET HELE GÅR
STÆRKT,
OG JEG NÅR IKKE
MED PÅ DET
SUCCESS-
FULDE TOG

(23-ÅRIG KVINDE)

PRÆSTATION

– FAGLIGT, SOCIALT OG PERSONLIGT

Flere unge har en oplevelse af, at de skal præstere urealistisk højt – fagligt, socialt og personligt. De oplever til tider et pres for at passe ind i fællesskabet, eller at de skal positionere sig på en særlig måde for at blive set og hørt. Karakterer øget presset. Flere unge giver også udtryk for, at fritidslivet er under pres. Det er blevet sværere at være sammen uden, at der skal præsteres.

**JEG FØLER,
AT JEG SKAL
BLIVE TIL
NOGET**

(23-ÅRIG KVINDE)

PSYKOLOGISERING

– SELVBEBREJDELSE OG TVIVL OM,
HVORNÅR MAN HAR BRUG FOR HJÆLP

Mange unge har en oplevelse af, at ansvaret for deres udfordringer ligger hos dem selv. Flere vender årsager til mistrivsel indad. Mange unge taler om, at det er svært at vide, hvornår man har brug for hjælp.

**JEG SKAL
SÆNKE
FORVENTNINGERNE
TIL TING
SELV**

(15-ÅRIG PIGE)

DE VOKSNE ER OGSÅ UNDER TIDSPRES

Det handler også om tilgængelighed. Vi får altid at vide, at studievejlederen gerne vil snakke, men det er en floskel. De har jo reelt ikke tid, og man åbner sig jo ikke op, hvis der kun er 5 minutter og en dagsorden for snakken. Det bliver lidt tomme ord. Det handler jo om TID, RO!

(21-årig mand)

Flere unge bemærker, at udfordringerne med pres er et mere generelt samfundsmæssigt problem. De taler om, at deres forældre og andre betydningsfulde voksne også er under tidspres. Når de voksne ikke har tid eller overskud til at lytte og være nærværende, presser det de unge.

DET DIGITALE LIV

DET ER FORSIMPLET AT GIVE DE DIGITALE MEDIER SKYLDEN

"Jeg bliver lidt frustreret, når digitale medier udråbes som HOVEDÅRSAGEN til den stigende mistrivsel. Det er rigtigt, at der er meget dårligt at sige om sociale medier, men hvis I [de voksne] bliver ved med at udpege det digitale som synderen, så fjerner det fokus fra, at der altså er nogle grundlæggende strukturer, der presser os"

(23-årig kvinde)

Det digitale er dybt integreret i de unges liv og deres fællesskaber på godt og ondt. Sociale medier og gaming er arenaer for fællesskaber, men kan også forstærke følelsen af at være ensom eller udenfor. De unge bruger de digitale medier aktivt til at skabe venskaber, dyrke interesser, lære noget nyt og udforske verden. Mange unge er også opmærksomme på de negative konsekvenser af det digitale liv: hadefulde kommentarer, mobning og afhængighed, at de eksponeres for redigerede billeder af det perfekte liv på sociale medier, og at det digitale er en tidsrøver.

Flere unge peger på, at det er forsimpelt at udpege unges digitale vaner som hovedårsagen til den stigende mistrivsel. Den forklaringsramme kommer nemt til at stjæle fokus fra de strukturer, der presser dem, for eksempel i uddannelsessystemet. Det digitale liv kan ikke behandles som en enkeltstående faktor, men skal behandles som en del af de unges livs og som en faktor, der kan forstærke oplevelsen af acceleration, præstation og psykologisering.

Flere eksperter peger på, at det omfattende tidsforbrug har en negativ effekt på unges trivsel, og at et højt forbrug af sociale medier samlet set øger risikoen for lavt selvværd, kropstillfredshed, dårligere koncentrationsevne og dermed dårligere mental sundhed (ViVE 2022). Derfor peger nogle eksperter nu på et behov for at regulere teknologiindustriens forretningsmodeller, så de i mindre grad søger at fastholde unge foran skærmen i mange timer.

MULIGHEDSRUM: HVORDAN ER DET AT VÆRE UNG I FREMTIDENS AARHUS?

Lige nu ser vi tre spor, som vi ønsker at udforske sammen med en bred aktørkreds for at kvalificere og konkretisere dem i egentlige prøvehandlinger. De tre spor skal være med til at skubbe til de mekanismer, der driver og vedligeholder problemet, og vi ser dem som nødvendige skift i vores tilgang til at påvirke problemet i den rette retning. De tre spor er blevet kvalificeret gennem workshops med unge, forældre, lærere, pædagoger, repræsentanter fra kulturlivet og folkesundhed, virksomheder og foreningsliv.

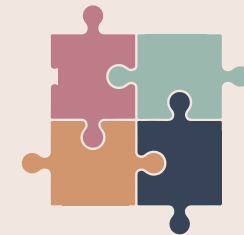
SPOR 1

**DE UNGE
MESTRER LIVET**

SPOR 2

**UNGES MENTALE
TRIVSEL OG SUNDHED
SOM ET FÆLLES
ANLIGGENDE**

SPOR 3

**TRIVSEL
I SKOLE OG
UDDANNELSE**

SPOR 1
DE UNGE MESTRER LIVET

FLERE UNGE FORTÆLLER OM BETYDNINGEN AF AT BLIVE MØDT AF VOKSNE, DER TROR PÅ DEM

Nogle oplever generelt at blive mødt af en forventning om, at de er skrøbelige. Derfor tager mange unge den generelle samfundsdebat ind, og nogle lader sig påvirke negativt af den. Hvis ungdomslivet primært forbindes med begreber som manglende robusthed og sårbarhed, så er der en risiko for, at det bliver en del af de unges selvforståelse. På samfundsniveau kommer vi til at skabe en meget snæver skabelon for, hvordan (ungdoms-)livet bør forløbe, som de unge spejler sig i, og som bliver forstærket af sociale medier. Mange unge oplever også, at det er deres ansvar at træffe gode valg, der sikrer dem et godt liv.

SPOR 1

DE UNGE MESTRER LIVET

VI SER MULIGHEDER I ET SKIFTE FRA, AT DE UNGE OPLEVER, AT DET ER DERES EGEN SKYLD, AT DE HAR DET DÅRLIGT, TIL AT DE OPLEVER AT KUNNE MESTRE LIVETS UDFORDRINGER OG FØLER SIG HANDLEKRAFTIGE I EGET LIV.

Vi skal påvirke den generelle diskurs om unge, så de unge bliver spejlet i en positiv fortælling om deres ressourcer og handlekraft. En vigtig ingrediens er at skabe rum for, at alle unge kan være en del af en gruppe med andre unge og have aktiviteter som omdrejningspunkt. Unge fremhæver, at det, at man samles om et fælles tredje ofte er en god ramme om fællesskabet. Det er en vej til at få etableret gode dialoger og finde ud af, at andre også unge også tumler med tanker og problemer, der ligner ens egne.

Med dette spor ønsker vi at udfolde, hvordan vi kan styrke de unges livsmestring og påvirke den generelle samfundsdiskurs om unge. Hvad sker der med problemet, hvis vi i langt højere grad taler om de unges ressourcer og støtter dem i at håndtere livet, når det slår knuder?

I spor 1 kan prøvehandlingerne bidrage til at gøre os klogere på, hvordan vi bl.a. kan:

- støtte de unge i at håndtere hverdagens udfordringer og komme godt ovenpå
- normalisere sproget og mindske den psykologiserende og præstations- og accelerationsprægede sprogbrug
- gøre det nemt for unge at sætte ord på, hvordan de har det, så de ikke føler sig alene med deres udfordringer, men kan få hjælp i tide
- støtte op om gode og sunde vaner
- udvide opfattelsen af normalitet
- skabe rum for fysiske fællesskaber om et fælles tredje
- mobilisere og engagere byens unge, så de får adgang og indflydelse på den viden og de rammer, som påvirker deres liv og muligheder og får erfaring med at bruge deres stemme aktivt

SPOR 1 SKAL ADRESSERE DISSE UDFORDRINGER:

#DET ER MIT EGET ANSVAR AT TRÆFFE GODE VALG, DER SIKRER MIG ET GODT LIV

”Håber jeg får en god familie og et godt job med en god stilling. Hvis man ikke har et godt job, kan man ikke forsørge sin familie, og så bliver man nødt til at tage lån osv. Det handler mest om mig selv. Hvis jeg klarer mig godt i skolen og får høje karakterer, så kan jeg få en god uddannelse og f.eks. blive læge”

(Pige, udskoling, Samtalen om det gode børneliv)

Mange unge oplever, at det er deres eget ansvar at lykkes. De bekymrer sig om at klare sig godt, så de kan få et godt arbejde og en god privatøkonomi i fremtiden. Derfor har nogle unge en oplevelse af, at deres identitet og livsmuligheder i høj grad afhænger af deres individuelle valg og formåen. Alle muligheder er åbne, men hver gang de unge træffer et valg, lukker de en anden dør eller potentiel mulighed, som kan have betydning for deres fremtid. Flere unge giver udtryk for, at det kan være overvældende at håndtere de mange valgmuligheder. Flere unge har en grundlæggende tvivl på, om de er gode nok, som de er.

#SKABELONEN

”Det er som om, at der er skabelon for, hvordan man skal være. Hvilke venner man skal have og hvem, der er seje at gå med. Det er vildt svært at skille sig ud”

(16-årig kvinde)

Flere unge har brugt ordet ”skabelon” til at fortælle om, at der kan være meget på spil i venskaber. De oplever til tider et pres for at passe ind i fællesskabet, eller at de skal positionere sig på en særlig måde for blive set og hørt. Det kan være, at man føler, at man skal se ud på en bestemt måde, bruge en særlig form for humor, følge med i nye modetrends eller TV-serier eller vise interessante billeder på Instagram for at passe ind. Det digitale spiller en stor rolle i forhold til at opbygge relationer og vedligeholde dem, men kan også forstærke følelsen af være ensom eller udenfor fællesskaber. CeFU peger på, at det er mange unges oplevelse, at fællesskaber skal passes og plejes. Fællesskaberne er der ikke nødvendigvis af sig selv og er også under pres på grund af de mange institutionelle skift, der er i et ungdomsliv – i skolen, i fritidslivet, valg af ungdomsuddannelse og videre uddannelse. CeFU peger også på, at der kulturelt eksisterer stærke idealfortællinger om, hvad venskab er. Idealfortællinger, som kan være svære at leve op til, og som kan være med til at forstærke følelsen af at stå udenfor (Bruselius-Jensen et. al 2023).

ET PSYKOLOGISERET SPROG FOR HVERDAGENS UDFORDRINGER

”Måske er det godt nogle gange at have det dårligt. Man kan jo ikke være glad hele tiden. Jeg har hørt ham Svend Brinkmann, der jo også siger, at vi unge snakker om, hvordan vi har det i et meget psykologisk sprog, om hvordan vi har det, og så tror vi, at vi skal have det godt hele tiden”

(21-årig mand)

Flere unge er opmærksomme på, at almindelig modgang og udfordringer i skolen, familien, venskaber eller kærlighedslivet for eksempel hurtigt bliver forklaret med, at man lider af angst, depression eller stressbelastning. At de unge tolker sig selv og deres liv igennem en psykologisk optik hænger muligvis sammen med, at psykiatrien og tilgangen til mentale sygdomme har indtaget en stadigt mere fremherskende rolle i samfundet.² Der er kommet et stærkt individfokus i den måde, vi løser problemet på. En stigning i diagnosticering har måske bidraget til denne udvikling.

² Psykologiseret sprog: (Hald Andersen et. Al:2020): [RFF_Danskernes-mentale-sundhed-2020.pdf](https://rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com/RFF_Danskernes-mentale-sundhed-2020.pdf) (rockwoolfonden.s3.eu-central-1.amazonaws.com)

HVOR ER DE PRÆSTATIONSFRIE RUM?

“Jeg mangler en holdsport/aktivitet, hvor jeg er en del af et fællesskab uden at være professionel. En forening, hvor det handler om at prøve alt muligt af og hygge sig”

(23-årig mand)

Flere unge giver udtryk for, at der er brug for flere præstations- og stressfrie rum, hvor der er tid til at slappe af, og hvor der er mere fritid og frihed. Tid hvor man ikke skal noget: fri fra skolegang, lektier, arbejde, sociale medier og fra pres, krav og stress som kommer heraf. Rigtig mange unge taler om betydningen af at være kreative og gøre noget med hænderne. Mange unge peger også på betydningen af at mødes fysisk og være sammen om aktivitet. Flere unge giver udtryk for, at de stopper til sport, fordi der er et for stort fokus på konkurrence og talent.

SPØR 2

UNGES MENTALE SUNDHED OG TRIVSEL SOM ET FÆLLES ANLIGGENDE

MANGE UNGE ØNSKER, AT HJÆLP OG STØTTE SKAL VÆRE EN DEL AF HVERDAGEN, OG AT DERES EGET NETVÆRK SKAL VÆRE MERE OPMÆRKSOMME

Det er dog ofte professionelle, der bliver aktører, når de unges udfordringer og mistrivsel skal afhjælpes. Professionel hjælp og ekspertviden er afgørende og kan være nødvendig. Vi må dog ikke underkende værdien af at dele personlig erfaring, eller værdien af det, som positive fællesskaber på arbejdspladser, i familien, på studiet eller i fritidslivet kan bidrage med.

Alle har livserfaring og mange vil meget gerne dele ud af deres livserfaring og hjælpe unge igennem svære perioder af deres liv. Det kan være som rollemodeller, de unge kan lære noget af, som inspirerer dem og som viser mulige veje i livet. Rollemodellerne kan for eksempel være fagfolk, frivillige fra civilsamfundet eller virksomheder, der har kompetencer, som de unge bliver inspireret af – fagligt eller menneskeligt. Rollemodellerne kan også være andre unge. Desværre oplever mange med tid og lyst til at hjælpe et ungt menneske på vej, at det kan være svært at kanalisere deres hjælp det rette sted hen og brobygningen mangler.

SPOR 2

UNGES MENTALE SUNDHED OG TRIVSEL SOM ET FÆLLES ANLIGGENDE

VI SER MULIGHEDER I ET SKIFTE FRA, AT DET ER PROFESSIONELLE OG EKSPERTER, DER SKAL FIXE PROBLEMERNE I DE UNGES HVERDAG, TIL AT TRIVSEL BLIVER ET FÆLLES ANLIGGENDE.

Hvis flere kan bidrage, letter vi byrden fra de professionelle, så de primært kan fokusere på de unge, hvis mistrivsel kræver professionel hjælp og behandling.

Med dette spor ønsker vi at undersøge, hvordan vi kan bygge bro mellem dem, der gerne vil bidrage, og dem der har brug for en ekstra hånd i ryggen. Det kan være unge-unge i mellem, og det kan være virksomheder, kulturinstitutioner, frivillige, civilsamfundsaktører og andre, der har kompetencer og kan tilbyde fællesskaber, som de unge kan blive inspirerede af.

Hvad sker der med problemet, hvis vi opbygger kapaciteten, der gør det muligt og nemmere at bidrage med livserfaring og de ressourcer, man har, som en vej til at øge unges trivsel?

I spor 2 kan prøvehandlinger bruges til at gøre os klogere på, hvordan vi bl.a. kan:

- lave brobygning og opbygge kapacitet der går udover de professionelle og som muliggør, at mennesker kan være en ressource for hinanden i hverdagen
- koble unge, der er i en svær periode af deres liv, med de mennesker, der har tid og overskud til at dele deres livserfaringer og ressourcer og være en rollemodel for de unge
- skabe mere nærvær og opmærksomhed i de nære relationer
- sikre tidlig og lettilgængelig hjælp til de unge, der har brug for den professionelle ekspertise

SPOR 2 SKAL ADRESSERE DISSE UDFORDRINGER:

#DET ER SVÆRT AT RÆKKE UD EFTER HJÆLP

”Mental sundhed er jo sådan en underlig størrelse. Og en underlig følelse. Man ved ikke rigtigt, hvad man har brug for, og hvad der foregår inden i en selv. Man ved ikke, hvorfor man har det, som man har, og hvad man har brug for. Det kan være svært at række ud, hvis man egentlig har brug for hjælp. Ofte er hjælpen noget man selv skal opsøge, og man skal opsøge hjælpen, når man har brug for den. Bare det at skrive en mail er uoverskueligt. Fedt hvis det blev nemmere. Tænk hvis man kunne fjerne ansvaret fra den, der har det svært”

(23-årig kvinde)

De unge efterspørger et sprog for at beskrive, hvordan de har det. De mangler ofte viden om, hvad man gør, når man har det dårligt og ved ikke, hvor de kan få hjælp. Flere oplever, at det er deres eget ansvar at komme igennem de svære perioder og bebrejder sig selv, at de ikke får det bedre. Når alt står i brand, har de brug for hurtig hjælp og en ‘hånd’ i ryggen. Hjælpen kommer dog nogle gange for sent.

#LIVSERFARING KAN OGSÅ VÆRE EN HJÆLP

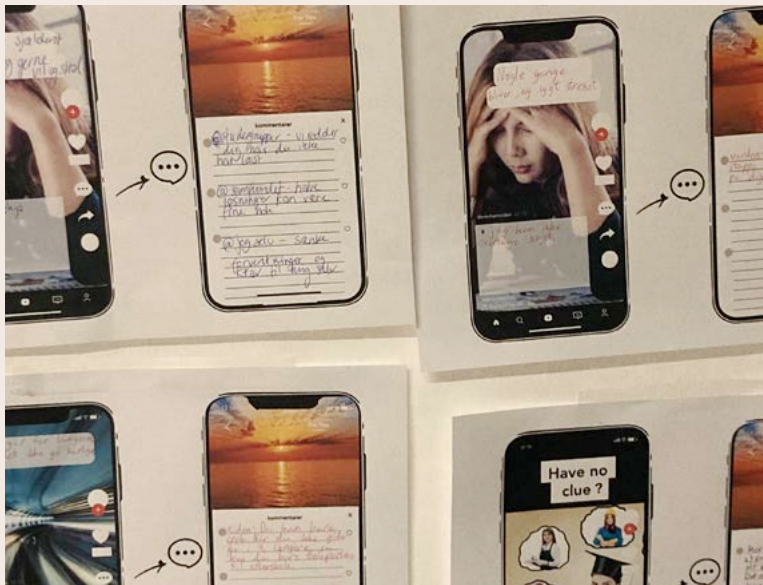
”Jeg ville ønske, at mine forældre forsikrede mig om, at jeg altid kunne tale med dem, og at de ikke ville dømme mig. Jeg ville ønske, at der var tid til 1:1 dialog med lærere og undervisere, og at jeg havde vidst, at headspace fandtes”

(23-årig kvinde)

Vi hylder de formelle kompetencer og det at være professionel. Mennesker med en profession, en faglighed, kompetencer og erfaring indenfor et område, har en særlig position. Udfordringer, der tidligere var kendt som en del af livet, ser vi nu som noget, der kræver behandling. Konsekvensen er blandt andet en eksplosion i offentlige ydelser – og en tilsvarende forventning om, at man kan få hjælp. Og samtidig bliver det svært for helt almindelige ikke-professionelle mennesker at bidrage. Vi bliver passive, og det kan være svært at opdage, hvornår noget går fra almindelig ked-af-det-hed til mistrivsel. Venner og familie ved ikke altid, hvad de skal stille op, og hvordan de bedst kan hjælpe. Når først de unge selv og deres nærmeste opdager, at de ikke trives, bliver ”løsningen” ofte at komme til stresscoach eller psykolog, så problemet kan blive fixet. De unge peger på, at de helst ville have haft hjælpen og omsorgen fra deres venner og de voksne i deres liv.³

³ Rockwoolfondens Interventionsenhed og Dansk Design Center (2022): De fire skift. Tænk hvis vi.

I de workshops, vi har gennemført med unge, har vi bedt dem beskrive, hvad de gerne vil have, der skal være anderledes i fremtiden, og hvem der skal gøre noget andet. Her peger langt de fleste unge overvejende på venner, forældre, lærere/studievejledere eller andre voksne tæt på som de primære aktører, de ønsker støtte fra. Støtten kan for eksempel handle om ”forsikring om alt nok skal blive godt igen”, ”vi er her for dig”, ”vi dømmer dig ikke”, ”du er god, som du er”.

SPOR 3

TRIVSEL I SKOLE OG UDDANNELSE

FLERE UNGE GIVER UDTRYK FOR, AT DET SÆRLIGT ER PRES RELATERET TIL UDDANNELSE, DER PÅVIRKER DERES TRIVSEL NEGATIVT

Karakterpres, høje forventninger til præstation, forventningen om at komme hurtigt igennem med et nyttigt mål for øje, og ingen plads til pauser. Flere unge peger på, at der i takt med at de bliver ældre, bliver mindre fokus på trivsel i uddannelse og mere fokus på pensum. Der er potentiale i at se på, hvordan vi styrker trivsel, erfaringsdannelse og livsmestring i udskolingen, på ungdomsuddannelser og på de korte/mellemlange og videregående uddannelsesinstitutioner. De mange overgange og skift i unges liv på vej mod voksenlivet har brug for fokus.

SPOR 3

TRIVSEL I SKOLE OG UDDANNELSE

VI SER MULIGHEDER I ET SKIFTE FRA FOKUS PÅ PRÆSTATION OG HASTIGHED I SKOLE- OG UDDANNELSESYSTEMET TIL ET FOKUS PÅ, AT SKOLE OG UDDANNELSE SKAL VÆRE EN BESKYTTENDE FAKTOR FOR ALLE.

Der er behov for et større fokus på, hvordan den enkeltes evner og personlige styrker kan bidrage til samfundet på mange måder. Der er et behov for øget anerkendelse af, hvor og hvem du er lige nu, fremfor at vi alle stræber efter ét billede af den gode karriere. Der er behov for bedre brobygning mellem uddannelsessystemer, civilsamfund og erhvervsliv, så unge får erfaring med at arbejdsliv og fællesskaber kan se ud og ske på mange forskellige måder og i forskellige tempi.

Med dette spor ønsker vi at udforske, hvordan vi kan styrke trivsel og livsmestring i udskoling, på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Hvad sker der med problemet, hvis vi skaber mere plads til forskellighed og forskelligt tempo?

I spor 3 kan prøvehandlinger bruges til at gøre os klogere på, hvordan vi bl.a. kan:

- sikre at trivsel og faglighed går hånd i hånd
- arbejde med at elever og studerende oplever mening med det, de skal lære, og hvordan oplevelse af mening kan være en indikator på trivsel
- udvide feedbackformerne i skole og uddannelse, så det ikke kun er karakterer, der tæller
- skabe større udveksling og udsyn til erhvervslivet
- skabe mere rum til interesser og passion
- give mulighed for mellemrum og lave mere fleksible regler for eksempel fravær, afleveringsfrister mv.

SPOR 3 SKAL ADRESSERE DISSE UDFORDRINGER:

#FOKUS PÅ PRÆSTATION STRAMMER TIL I UDSKOLINGEN

"Jeg tænker også bare, at der virkelig hurtigt er kommet et pres på. Vi får hele tiden at vide: "husk at I skal til eksamen". Og jeg går i 7. klasse.

(14-årig pige, Samtalen om det gode børneliv)

Flere unge peger på, at der i takt med, at de bliver ældre, bliver mindre og mindre fokus på trivsel i uddannelse, men mere og mere på, at de skal have gode karakterer og sikre sig en god uddannelse. De mærker en tydelig forskel, når de starter i udskoling – så bliver meget fokuseret på, at de skal nå pensum.

#KARAKTERPRESSET

"Jeg føler mig presset. Karakterer bestemmer hvor god du er. Det fylder rigtig meget. Karakterer skal ikke bestemme, om du er god nok"

(15-årig pige)

Mange unge taler om, at gode karakterer er en adgangsbillet til det gode fremtidsliv, hvor man kan vælge frit, hvad man har lyst til at blive. Flere unge lægger vægt på, at karakterer har negativ indvirkning på deres relationer til venner. Karakterer skaber konkurrence og udfordrer klassesammenholdet, hvis der bliver en overdreven fokus på det. Mange unge oplever også, at deres forældre har meget fokus på, hvilke karakterer de får, og det er også med til at skabe et pres. De ville ønske, at der var mere fokus på, hvad der gik godt under en præstation og mindre på, hvilket tal man fik for en præstation. De unge har svært ved at pege på et alternativ til karakterer, fordi karakterer netop fortæller dig om dit niveau. De efterlyser mere fokus på formativ feedback, så det ikke kun er tallet, der gælder.

#HURTIGERE, HURTIGERE

"Det hele går stærkt, og jeg når ikke med på det succesfulde tog"

(23-årig kvinde)

De ældre unge, der er en del af ungdomsuddannelser og mellem-lange og videregående uddannelser, taler alle om oplevelsen af hastighed i uddannelsessystemet. Der er mange opgaver, deadlines og studievalg, der presser dem. De unge har en oplevelse af, at de skal hurtigere gennem uddannelsessystemet. Hurtigere ud på arbejdsmarkedet. Hurtigere gennem enhver arbejdsopgave. Hurtigere igennem alle livsvalg. Altid på vej med et mål for øje. Ordninger i uddannelsessystemet, der sanktionerer unge for at ikke at skynde sig, som for eksempel begrænsninger i antal SU-klip, hurtigstartsbonus, fremdriftsreform er med til at øge oplevelsen af tempo.

#BANGE FOR AT BLIVE HÆGTET AF

"Jeg er nok kommet frem til, at jeg har brug for en pause fra mit studie. Jeg er tryk ved beslutningen, men det er også skræmmende, for hvor er min venner, når jeg er tilbage igen? Så har de jo overhalet mig"

(22-årig kvinde)

Flere unge peger på, at det er utrolig skræmmende at skulle stoppe op og holde en pause fra studiet, hvis livet slår uventede knuder. Det at stoppe op og tjekke ud, skaber en frygt for at blive hængt af. Det skaber en frustration ikke at kunne lære i det tempo, der er lagt for dagen, alt imens vennerne raser derudad. Pauser bliver til spildtid. De unge er bange for at sakke bagefter, og det kan opleves som en fiasko for eksempel at droppe ud fra studiet.

#SVÆRE OVERGANGE

”I min klasse skulle vi tale om, hvilke uddannelser, som vi gerne ville have, og der var det tydeligt, at der var nogle uddannelser, som vores lærer ikke syntes så godt om for eksempel ikke-akademiske uddannelser”

(17-årig kvinde, Samtalen om det gode børneliv)

Flere unge peger på, at overgangen fra skolen til ungdomsuddannelse kan være en svær overgang. Der skal skabes nye venskaber og det klassefællesskab, man var en del af i skolen, forandres. Forældrene fylder ikke så meget, og de unge står meget på egne ben med at skabe fællesskaber. Derudover peges der også på, at der er brug for, at uddannelsesvejledningen sætter fokus på forskellige uddannelsesveje, tempo og læringsmåder. Mange fagpersoner peger også på overgangen fra skolen til ungdomsuddannelser som et vigtigt fokusområde. Der mangler brobygning og tættere samarbejde mellem de unge, deres forældre, udskolingslærere, ungdomsuddannelserne, sundhedsplejen, uddannelsesvejledningen, civilsamfundet og erhvervslivet. Det skyldes dels tid og ressourcer, men også, at vi som systemer har tradition for at putte ting i kasser. Det gør det lettere at fordele magt, ressourcer og ansvar, men kan også stå i vejen for samarbejde på tværs.

UNGES MENTALE SUNDHED OG TRIVSEL

PROBLEMFORSTÅELSE OG
MULIGHEDSRUM

POLITISK AFSÆT FOR ARBEJDET

Vi har afsæt i relevante politisk vedtagne politikker og strategier i Aarhus Kommune, for eksempel:

[Aarhuskompasset](#)

[Børne- og ungepolitikken](#)

[Fritidspædagogisk vision](#)

[Børne- og ungebyrådets fokus på mental sundhed blandt børn og unge i Aarhus](#)

[Investeringerne i Brede børnefællesskaber og initiativer mod mistrivsel \(Budget2023\)](#)

[Aarhus Smiler – Aarhus Kommunes sundhedspolitik 2020-2024](#)

[Kulturpolitikken 2021-2024](#)

Derudover foregår der nationalt en række tiltag, som vi følger med i, blandt andet Reformkommissionens udgivelser. KL har desuden iværksat et lignende arbejde om unges mentale sundhed og trivsel. Vi holder desuden øje med, hvilket udspil der kommer fra regeringen.

LITTERATUR

Aarhus Kommune (2021): Flere i folkeskolen. Hovedrapport.

Aarhus Kommune (2022): Fælles indsigter fra praksis. I forhold til bredere børnefællesskaber på almenområdet, specialtilbud og PPR i Aarhus Kommune.

Aarhus Kommune (2022): Analyse af bredere børnefællesskaber på almenområdet, specialtilbud og PPR. Løsningsmuligheder.

Bruselius-Jensen, Marie; Nomi Katznelson & Niels Ulrik Sørensen (2023): *Fællesskaber i ungdomslivet. Når de gør godt, og når de gør ondt*. Aalborg Universitet: Center for Ungdomsforskning (CeFU).

Danmarks Evalueringsinstitut (2019): *Inspiration til arbejdet med elevtrivsel*.

Danske Kommuner, magasin 01 2023: *Vi ved godt, hvad der skal til for at forebygge mistrivsel blandt børn og unge – men vi gør alt for lidt*.

Danske Studerendes fællesråd (2022): 6 bud på bedre trivsel. Løsninger fra Ungetrivselsrådets konference.

Fynbo, Lars; Signe Boe Rayce, Sofie Have Hoffmann, Annemette Thøstesen, Camilla Linander, Anton Dam & Sylvester Tønnesen (2022): *Digitalt mediebrugs betydning for sociale relationer, fællesskaber og stress blandt unge – Et systematisk litteraturreview*. VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Hald Andersen, Signe; Jacob Ladenburg og Phillip Steen Dyssegaard (2020): *Danskerens mentale sundhed: Udvikling, baggrund og konsekvenser*.

Jeppesen, Pia, Carsten Obel, Lisbeth Lund, Kathrine Bang Madsen, Line Nielsen, Merete Nordentoft (2020): *Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år – forekomst, fordeling og forebyggelsesmuligheder*. København: Vidensråd for Forebyggelse.

Karina Friis, Martin Mejlby Jensen, Marie Hauge Pedersen, Mathias Lasgaard, Finn Breinholt Larsen, Sarah Skov Jørgensen, Kristine Toftegaard Frandsen & Jes Bak Sørensen (2022): *Hvordan har du det? 2021 – Sundhedsprofil for region og kommuner (Bind 1)*. Aarhus: DEFACTUM, Region Midtjylland.

Katznelson, Nomi; Mette Pless, Anne Görlich (2022): *Mistrivsel i lyset af tempo, præstation og psykologisering - om ny udsathed i ungdomslivet*. Aalborg Universitet: Center for Ungdomsforskning (CeFU).

Kjeld, Simone Gad; Lisbeth Lund, Susan Andersen (2021): *Kortlægning af den islandske model Familie, venner og fritid som beskyttende faktorer for unges rusmiddelbrug*. Syddansk Universitet: Statens Institut for Folkesundhed.

Københavns Universitet: Institut for Psykologi: *ABC for mental sundhed*.

Lunde, Karin; Carina Tang Svendsen, Charlotte Skaarup Jakobsen, Simone Weng Facondini, Anita Grundahl Bertel, Pia Vedel Ankersen (2021): *Karakterfri hverdag i fire udvalgte skoler i Aarhus Kommune*. Aarhus: VIA University College, Forskningscenter for ledelse, organisation og samfund.

Ottosen, Mai Heide, Asger Graa Andreasen, Karen Margrethe Dahl, Mette Lausten, Signe Boe Rayce & Barbara Bille Tagmose (2022): *Børn og unge i Danmark: Velfærd og trivsel 2022*. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Partnerskabet bag 'En vej til alle': *Et samfund med uforløst potentiale*. Policy paper (2022).

Reformkommissionen (2023): *Nye reformveje 2*.

Rockwoolfondens Interventionsenhed og Dansk Design Center (2022): *De fire skift. Tænk hvis vi*.

Sundhedsstyrelsen: Fælles om ungelivet

Bilag 2: Fælles baggrundsnotat til byrådsindstillingerne om de syv vilde problemer

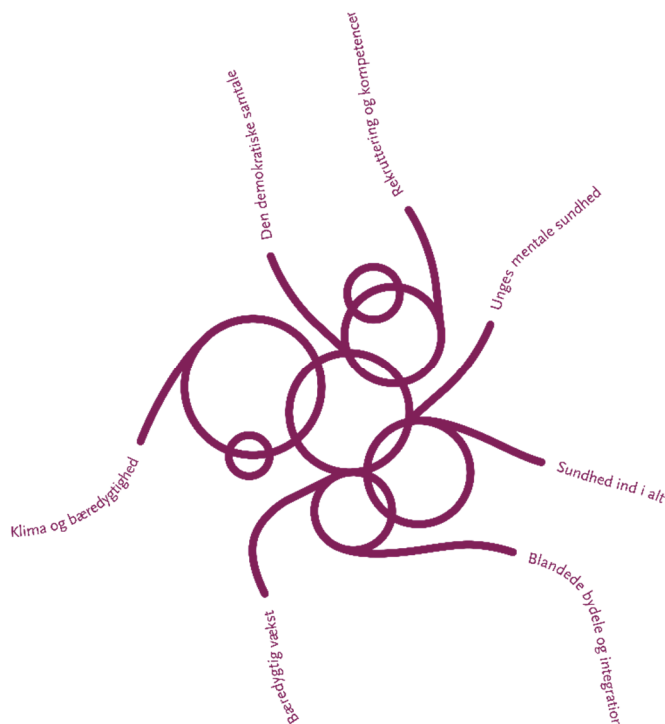
I løbet af juni-august 2023 modtager byrådet de første byrådsindstillinger vedrørende vilde problemer. Indstillingerne handler om de syv vilde problemer, som byrådet i forbindelse med Budget 2023 prioriterede, at Aarhus Kommune skulle arbejde med i år. Vilde samfundsproblemer, som kommunen ikke kan løse alene, men hvor vi – som kommunale politikere, ledere og medarbejdere – alligevel er nødt til at se os selv som en del af løsningen.

Arbejdet med de syv vilde problemer har fulgt den proces og tilgang, som Magistraten godkendte den 19. december 2022, samt de præciseringer af ambitionsniveau og tempo, som Magistraten ønskede i forbindelse med opfølgningen på byrådets temadrøftelse den 8. marts 2023.

Selvom de syv vilde problemer på mange måder er væsensforskellige, også hvad angår modenhed, har arbejdet med dem alligevel en række fællestræk, som er beskrevet i dette fælles forord.

Problemerkernes fællestræk

De syv vilde problemer, som byrådet har valgt at Aarhus Kommune skal arbejde med, er disse:

Tilsammen handler de om alle tre aspekter af bæredygtighed – grøn, social og økonomisk bæredygtighed.

25. maj 2023
Side 1 af 4

**BORGMESTER-
OG LEDELSES-
SEKRETARIATET**
Aarhus Kommune

Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 2496 0926

Direkte e-mail: irbe@aarhus.dk

Sagsbehandlere:
Ina Bøge Eskildsen
Trine Kiil Naldal

En fællesnævner ved de syv vilde problemer er, at der ikke er tale om kommunens problemer, men om **samfundsproblemer** – og at de på ingen måde er nye. Vi har kendt til dem længe, men det står efterhånden klart, at vi ikke kan påvirke dem tilstrækkeligt med den tilgang og de løsninger, vi har arbejdet med indtil nu. Hvis vi skal nærme os byrådets vision om 'Aarhus – en god by for alle', er vi nødt til at gå nye veje.

25. maj 2023
Side 2 af 4

En anden fællesnævner er, at problemerne er **svære at få greb om**. De ser forskellige ud, afhængigt af øjnene der ser. Derfor er vi nødt til at spare på antagelserne og være oprigtigt nysgerrige på, hvordan problemerne opleves fra borgernes og samfundets perspektiv. Og derfor tager det tid at nå frem til en problemforståelse sammen med alle dem, der kan være med til at påvirke problemet.

En tredje fællesnævner er, at problemerne er **dilemmafyldte**. De mange interessenter, der er rundt om problemerne, kan have konfliktende interesser. Men vi kan *kun* gøre indtryk på de vilde problemer, ved at gøre det i fællesskab og sammen med vores omgivelser. Det er der, forandringskraften gemmer sig. Og det er den måde, Aarhuskompasset hjælper os til at tænke.

Endelig gælder for de vilde problemer, at de er **viklet ind i hinanden** og påvirker hinanden gensidigt. Trækker vi for hårdt ét sted, risikerer vi at stramme knuden et andet. Omvendt er der også mulighed for, at indsatsen, der egentlig skal adressere ét vildt problem, samtidig kan løsne op for andre, og at forskellige indsatsen kan forstærke hinanden på tværs.

Sammenhænge imellem og årsagerne bag de vilde problemer

Dette potentiale for gensidig påvirkning skal vi have øje for, når vi i den kommende tid sætter retning på arbejdet, formulerer missioner og sammen med de mange interessenter begynder at etablere porteføljer af prøvehandling, der tilsammen kan påvirke de vilde problemer.

Samtidig skal vi naturligvis være nysgerrige på, hvad de vilde problemer kommer af – hvilke mekanismer, der ligger bag: Er de skabt af tendenser i samfundet og befolkningen? Bliver de vedligeholdt og forstærket af de offentlige systemer, vi selv har været med til at designe og udvikle? Denne nysgerrighed er nødvendig for at vi kan adressere *årsagerne* til de vilde problemer fremfor blot at symptombehandle.

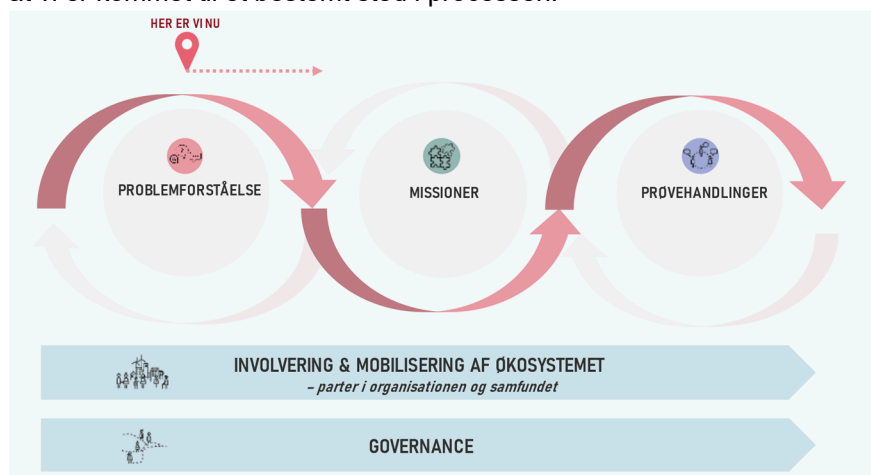
Blikket for årsagerne til de vilde problemer og sammenhænge imellem dem er en hjælp til at nå derhen, hvor vi som lokalsamfund og kommune afprøver det, der har mest potentiale: Mest potentiale for at påvirke de vilde problemer. Mest potentiale for at skabe større værdi for borgerne og samfundet. Mest potentiale for at fremme, at Aarhus bliver en god by for alle.

Et fælles sted i processen

De syv indstillinger, som byrådet modtager i juni-august 2023, afspejler alle, at vi er kommet til et bestemt sted i processen:

25. maj 2023
Side 3 af 4

Indstillingerne handler altså om, hvordan vi kan forstå det enkelte vilde problem, og hvad de næste skridt kunne være.

Forud herfor har det opgavefællesskab, der arbejder med det vilde problem, brugt kræfter på at involvere og mobilisere de mange, der kan gøre os klogere på problemet og være med til at påvirke det. De har indsamlet data i mange afskygninger og i det hele taget gjort sig umage med at levere så solidt et beslutningsgrundlag, som muligt.

Byrådet har givet input til problemforståelserne på temadrøftelsen den 8. marts 2023. Desuden har Magistraten fulgt arbejdet tæt, og de udvalg og partigrupper, som har ønsket det, har også sat deres præg på problemforståelserne i løbet af foråret.

Afsender af indstillingerne er den rådmand og direktør, der på fællesskabets vegne har påtaget sig ansvaret for arbejdet med det enkelte vilde problem

De næste skridt

I forlængelse af byrådets behandling af de syv indstillinger vedr. problemforståelserne ligger arbejdet med at strække vores forestillingsevne og begynde at etablere fælles missioner. Missioner, som ikke kun ejes af byrådet og kommunen som organisation, men også af de parter i samfundet, der kan og vil være med til at påvirke problemerne. Mobiliseringsopgaven fortsætter altså. Det samme gør arbejdet med at finde ud af, hvordan porteføljerne af prøvehandling kan ledes og styres.

I løbet af efteråret 2023 får byrådet lejlighed til at drøfte og iværksætte konkrete prøvehandlinger. Prøvehandlinger, som kan justeres, skaleres eller afvikles, når vi er blevet klogere på, hvordan de virker.

25. maj 2023
Side 4 af 4

Med dette langsigtede perspektiv in mente vil opfølgningen på, om arbejdet med de vilde problemer skaber værdi for borgerne og samfundet og bidrager positivt til Aarhusmålene, ske i flere sammenhænge:

Dels følger Direktørgruppen og Magistraten de prøvehandlinger, der initieres af byrådet i 2023 og herefter, med henblik på at drage løbende læring og evt. tilpasse porteføljen af prøvehandlinger.

Primo 2024 får byrådet et indblik i, hvordan det går med den samlede portefølje samt en fælles opsamling på de vedtagne prøvehandlinger. Og i overgangen mellem 1. og 2. kvartal 2024 evaluerer Magistratens 2023-processen som afsæt for en tilrettelæggelse af det fortsatte arbejde i 2024.

Som følge af allerede politisk besluttede rammer for Aarhus Kommunes klimaindsats skal det bemærkes, at der for det specifikke vilde problem 'Klima og bæredygtighed' vil være afvigelser fra den fælles tidsplan.

Tidligere beslutninger

I forbindelse med vedtagelsen af budgetprocessen i marts 2022 præciserede byrådet, at Aarhus Kommune står overfor de syv vilde problemer, som nu er beskrevet her: [7 vilde problemer \(aarhus.dk\)](https://aarhus.dk)

Med budgetforliget for 2023 vedtog forligspartierne i oktober 2022, at Direktørgruppen i foråret 2023 skal komme med et oplæg til, hvordan Aarhus Kommune kan påvirke de vilde problemer i samarbejde med alle, der ønsker at bidrage.

I forlængelse heraf godkendte Magistraten i december 2022 Direktørgruppens forslag til politisk proces omkring de vilde problemer i 2023 - med særligt fokus på byrådets, magistratens og udvalgenes deltagelse i arbejdet med de vilde problemer.

I tillæg til disse beslutninger, som er udgør det fælles afsæt for arbejdet med alle syv vilde problemer, kan der være politiske beslutninger, som har særlig relevans specifikt for det pågældende vilde problem.

Punkt 3: Midtbyanalyser (NH)

Tid: 15 min. Deltagere: Louise Skov Kristensen og Tinne Grangaard Nyby

Beslutningsmemo

15. juni 2023
Side 1 af 2

Emne Midtbyanalysen, scenarier for dagtilbudsområdet
og status på skoleområdet
Til Rådmanden

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Nikolaj Harbjerg har sat forslaget på dagsorden, med henblik på en drøftelse af det videre arbejde med Midtbyanalyserne. Herunder en drøftelse af fremsendte scenarier for dagtilbudsområdet og status for skoleområdet samt beslutning for den videre proces.

På møde den 18. april fik rådmanden en opfølgning på inddragelsesmøderne for hhv. skoleledere og dagtilbudsledere. På mødet blev input og drøftelser for de to inddragelsesmøder præsenteret. På inddragelsesmøderne for både skoleledere og dagtilbudsledere blev der efterspurgt en politisk og ledelsesmæssig pejling for det videre arbejde.

På rådmandsmødet blev det besluttet, at skoleledere og dagtilbudsledere samles igen når prognose 2023 er færdig. Det blev også besluttet at en del af data skal opdateres, da data i midtbyanalyserne er fra sommer/efterår 2022.

På den baggrund har Planlægning opdateret data på skoleområdet, som præsenteres i bilag 1. Derudover blev det besluttet, at følgende scenarier for dagtilbudsområdet skulle belyses.

- a) Mulighed for sammenlægning af Frederiksbjerg dagtilbud og Lange-næs dagtilbud.
- b) Mulighed for opsigelse af dyreste lejemål samt plan for udfasning af pasningspladser.
- c) Mulighed for at sammenlægge mindre institutioner til integrerede institutioner med vuggestue og børnehave på hver sin matrikel. Børn indskrives på ét pasnummer.
- d) Historik og sammenhæng mellem kapacitetsjusteringer for kommunale og selvejende dagtilbud i midtbyen.

Scenarierne for dagtilbudsområdet præsenteres i bilag 2. Der er tilføjet et scenarie som belyser pendlingen ind til Midtbyens institutioner fra skoledistrikter udenfor Midtbyen. Data viser at der fortsat er overskudskapacitet, særligt af børnehavepladser, i Midtbyen. Dog vurderes det, at det på nuværende tidspunkt ikke er realistisk at gennemføre yderligere kapacitetstilpasninger. Der er dog mulighed for at nednormere løbende på baggrund af pendling og pladsudnyttelse over tid, samt at arbejde med sammenlægning af institutioner under et pasnummer eller under en pædagogisk leder.

På Skoleområdet forventer elevprognose 2023 fortsat faldende elevtal, om end mindre en forventet i prognose 2022. Samlet forventes der i 2032/33 at være ledig kapacitet på Midtbyens fem skole svarende til 18 undervisningslokaler, hvilket er seks lokaler færre sammenholdt med prognose 2022.

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Planlægning

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 28 35 26 00

Emn-2022-503309

E-mail:
plan@mbu.aarhus.dk

15. juni 2023
Side 2 af 2

Der afholdes et opfølgende inddragelsesmøde med skoleledere den 26. juni og for dagtilbudsledere den 22. juni 2023. På mødet præsenteres scenarier og opdateret data med henblik på sparring og drøftelse.

Chefgruppen anbefaler, at der for skoledelen ikke opstartes en særskilt proces for midtbyanalysen, men at data og scenarier indgår i det igangværende arbejde med klynger og bredere børnefællesskaber.

På dagtilbudsområdet anbefaler chefgruppen, at der ikke arbejdes videre med scenariet vedr. sammenlægning af Frederiksbjerg dagtilbud og Lange-næs dagtilbud. Desuden peger chefgruppen på at bilag 2.2 vedr. pladsudnyttelse over tid er et godt udgangspunkt for det videre arbejde med kapacitetsjusteringer i tæt dialog med dagtilbudslederne.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles til rådmanden, at:

- Den videre proces for skoleområdet beslutes, særligt med henblik på at få en politisk pejling og retning for det videre arbejde med skolerne i Midtbyen.
- Scenarierne for kapacitetstilpasning på dagtilbudsområdet drøftes.
- Der træffes beslutning om hvilke scenarier der bør arbejdes videre med for dagtilbudsområdet og som kan præsenteres for dagtilbudslederne.

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Sagen ligger i tråd med de procesplaner, som blev præsenteret for chefgruppen og rådmanden i april 2023 ifm. orientering om inddragelsesmøderne for skoleledere og dagtilbudsledere. Med dette forslag er det særligt det videre arbejde med skolerne i Midtbyen og scenarier for kapacitetstilpasning på dagtilbudsområdet der skal tages stilling til forud for kommende inddragelsesmøder med skoleledere og dagtilbudsledere i juni 2023.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

-

5. Videre proces og kommunikation

Med udgangspunkt i rådmandens beslutninger arbejdes der videre med scenarier for dagtilbudsområdet i samarbejde med dagtilbudsledere. For skoleområdet formidles opdateret data og beslutning om det videre arbejde til skoleledere på inddragelsesmødet den 26. juni 2023.

Midtbyanalysen – Skoleområdet, forår 2023

8. maj 2023
Side 1 af 6

Ved rådmandens behandling af midtbyanalyserne den 20. december 2022 og 3. januar 2023 vedtog rådmanden procesplaner for midtbyanalysen på hhv. skole- og dagtilbudsområdet, herunder at Børn og Unge udvalget blev orienteret på udvalgsrådet den 15. marts 2023, og at der skulle afholdes inddragelsesmøder med hhv. skole- og dagtilbudsledere i umiddelbar forlængelse af Børn og Unge udvalgets møde.

Efterfølgende er der afholdt inddragelsesmøder med skoleledere den 16. marts 2023. Formålet med inddragelsesmødet var præsentation af analysens data og foreslåede greb til kapacitetsjusteringer samt en drøftelse af den videre proces.

På baggrund af inddragelsesmødet for skoleledere præsenterer dette notat

- Prognose 2023
- Opdateret kapacitetsbalance på de fem Midtbyskoler
- Igangværende analyser og undersøgelser i Børn og Unge, der kan have indflydelse på kapaciteten på skoleområdet.

Prognose 2023

Befolkningsprognosen

På baggrund af befolkningsprognosen 2023 forventes det samlede befolkningstal at stige med 16.096 personer i Aarhus Kommune i den kommende fem-årsperiode fra 2023-2028, svarende til en stigning på 4,4 procent.¹ Stigningen forventes at fortsætte, så befolkningstallet i kommunen i 2032 er 391.248, hvilket svarer til en stigning på 29.726 indbyggere i perioden 2023-2032.

For de fem Midtbydistrikter, forventes der også på både fem og ti års sigt befolkningstilvækst. Befolkningstilvæksten forventes særligt at være i aldersgrupperne 30-39-årige og +60-årige.

For de 6-15-årige forventes der i perioden frem mod 2032 en mindre stigning på kommuneniveau. For Midtbyens skoledistrikter gælder, at der samlet set, på både fem og ti års sigt forventes færre 6-15-årige.

Generelt for elevprognosen

I skoleåret 2022/23 er der i alt 27.163 almenklasseelever i 0.-10. klasse fordelt på 45 folkeskoler. Elevtallet forventes i 2032/33 at stige til 28.035 elever. Der forventes således en stigning på 872 elever på ti års sigt, svarende til en

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Planlægning

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 28 35 26 00
Direkte telefon: 41 85 47 16

Direkte e-mail:
plan@mbu.aarhus.dk

Sagsbehandler:
Planlægning MBU

¹ Pr. 1. januar 2023 var der 361.522 borgere i Aarhus Kommune. I 2028 forventer befolkningsprognosen 377.618 borgere, svarende til en gennemsnitlig stigning på 3.219 borgere pr. år. Til sammenligning er befolkningstallet i perioden 2018-2023 gennemsnitlig steget med 4.245 borgere pr. år.

stigning på 3,2 procent. I skoleåret 2022/23 er der 1.224 almenklasser, mens der i skoleåret 2032/33 forventes 1.254 klasser fordelt mellem 0.-10. klasse.²

8. maj 2023
Side 2 af 6

Prognose 2023 forventer i 2032/33 923 færre elever sammenholdt med prognose 2022. Det svarer til 33 klasser, ved effektiv klassesdannelse på 28 elever pr. klasse.

Reduktionen i prognoserne er en kombination af flere faktorer

- Generelt mindre stigning i befolkningsprognosen, sammenholdt med tidligere, hvilket også afspejles i forventet mindre elevgrundlag.
- Fald af 0-årige i kommunen de seneste to år. Pr. 1. januar 2023 er der 298 færre 0-årige i kommunen, sammenlignet med 1. januar 2022, og 494 færre sammenholdt med 1. januar 2021.
- Derudover er udarbejdelse af befolkningsprognoserne og skoleprognoserne hjemtaget til kommunen i 2023. Dette har også medført nogle forudsætningsændringer, såsom nye distriktstyper inden for indflytning, fertilitet og fastholdelse.

Som følge af forventningerne om en mindre elevstigning på ti års sigt for prognose 2023, er der flere skoler, hvor udbygningsbehovet er reduceret sammenholdt med prognose 2022.

Elevgrundlag for Midtbyen

Pr. 1. januar 2023 bor der 3.790 6-15-årige i de fem Midtbyskoledistrikter, det er en stigning på 116 indbyggere, sammengoldt med 1. januar 2022. Samtidig er det første gang siden 2018, at der opleves en stigning i elevgrundlaget for Midtbyskolerne. Det er særlig Samsøgades og Skovvang skoledistrikter, der har oplevet en stigning på henholdsvis 89 og 46 6-15-årige. Mens Læssøesgades, Frederiksbjerg og Møllevang skoledistrikter har haft en udvikling på mellem -9 og +10 6-15-årige i perioden 2022-2023.

Prognose 2023 forventer, som prognose 2022, et samlet fald i elevgrundlaget for de fem Midtbyskoler i perioden frem mod 2032.

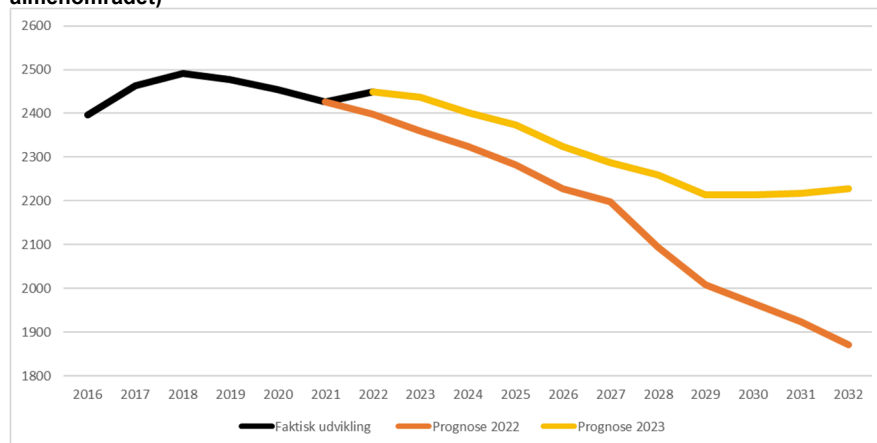
Elevprognose for Midtbyen

Figur 1 viser den faktiske elevudvikling i perioden 2016-2022 og elevprognose 2022 og 2023 for Midtbyens fem folkeskoler. Prognose 2023 forventer, som prognose 2022, et fald i det samlede elevtal på de fem skoler i Midtbyen.

² Med finansloven for 2023 blev det besluttet at udmøntningen af midlerne til sænkelse af klasseloftet fra 28 elever til 26 elever forventes at træde i kraft den 1. august 2024 og ikke fra den 1. august 2023 som tidligere forudsat i finansloven 2022. Ændringen vil dermed blive indfaset for nye årgange fra skoleåret 2024/2025

Figur 1 – Skoleprognose 2022 og 2023 for Midtbyens fem skoler (0.-9. klassetrin, almenområdet)

8. maj 2023
Side 3 af 6

Generelt forventer prognose 2023, flere elever på de fem Midtby-skoler, sammenholdt med prognose 2022. Ændringerne i prognoserne, skyldes hovedsageligt:

- Stigning i elevtallet i 2022 mod de seneste tre års fald.
- Stigning i elevgrundlaget i 2023 mod de seneste tre års fald.

Forventningerne til kommende elevtal fordeler sig forskelligt mellem de fem Midtby-skoler. Læssøesgades og Frederiksbjerg Skole forventer fortsat faldende elevtal, på både fem og ti års sigt, om end et mindre fald, end forventet med prognose 2022. For Samsø, Skovvang og Møllevangskolen gælder, at der forventes nogenlunde stagnerende elevtal med en variation på +/- 20 elever mellem årene. På ti års sigt, forventer de tre skoler henholdsvis 12, 44 og 24 flere elever i skoleåret 2032/33, end i skoleåret 2022/23.

Tabel 1 – Faktisk elevtal 2016-2022, prognose 2023 2024-2032 (almenområdet)

	2016	2018	2020	2022	2024	2026	2028	2030	2032
Læssøesgades skole	181	212	216	225	212	197	179	166	162
Samsøgades skole	484	479	444	468	487	489	477	471	480
Skovvangskolen	510	486	493	513	508	515	524	537	557
Frederiksbjerg Skole	863	947	923	870	820	761	707	653	630
Møllevangskolen	359	368	378	374	375	362	372	386	398
Samlet	2.397	2.492	2.454	2.450	2.402	2.324	2.259	2.213	2.227

Ses der på klassetallet for de fem Midtby-skoler, er der i skoleåret 2022/23 110 almenklasser (0.-9. klassetrin) fordelt på de fem folkeskoler. I 2032/23 forventes der at skulle oprettes 105 almenklasser på de fem skoler.

8. maj 2023
Side 4 af 6

Tabel 2 – Faktisk klassetal 2013-2022, prognose 2023 2023-2032 (almenområdet)

Almenklasser	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Faktisk udvikling	113	114	115	112	113	115	111	112	113	110

Almenklasser	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Prognose 2023	108	109	107	104	105	102	102	101	103	105

Kapacitetsoversigt på Midtbyskolerne

Med afsæt i det faktiske elevtal i 2022 og prognose 2023 for årene 2023, 2025, 2027 og 2031 viser tabel 3 det forventede klassetal på både almen, special- og modtagerklasseområdet, kapaciteten og den dertilhørende kapacitetsbalance på de fem Midtbyskoler.

Tabel 3 – Klassetal, kapacitet og kapacitetsbalance

	2022	2023	2025	2027	2031
Læssøsgades Skole					
Klassetal (alm. klasse)	10	11	10	10	10
Klassetal (spec- og modt.)	13	16	16	16	16
Kapacitet*	37	37	37	37	30*
Kapacitetsbalance	14	10	11	11	4
Samsøgades Skole					
Klassetal (alm. klasse)	20	21	22	20	21
Klassetal (spec- og modt.)**	3	3	5	6	6
Kapacitet	33	30	30	30	30
Kapacitetsbalance	10	6	3	4	3
Skovvangskolen					
Klassetal (alm. klasse)	24	21	21	24	22
Klassetal (spec- og modt.)	10	10	10	10	10
Kapacitet	34	34	34	36	36
Kapacitetsbalance	0	3	3	2	4
Frederiksbjerg Skole***					
Klassetal (alm. klasse)	36	35	35	32	29
Klassetal (spec- og modt.)****	3	3	0	0	0
Kapacitet	31	31	31	31	31
<i>Kapacitetsbalance</i>	<i>-8</i>	<i>-7</i>	<i>-4</i>	<i>-1</i>	<i>2</i>
Kapacitetsbalance med tilpasninger	-4	-3	-4	-1	2
Møllevangskolen					

Klassetal (alm. klasse)	20	20	19	19	21
Klassetal (spec- og modt.)	10	11	10	10	10
Kapacitet	36	36	36	36	36
Kapacitetsbalance	6	5	7	7	5
Samlet midtbyen					
Klassetal (alm. klasse)	110	108	107	105	103
Klassetal (spec- og modt.)	39	43	41	42	42
Kapacitet	171	168	168	170	163
Kapacitetsbalance*****	22	17	23	23	18

8. maj 2023
Side 5 af 6

* Kapaciteten på Læssøesgades Skole tilpasses for skoles mindre undervisningslokaler.
 ** På Samsøgades Skole er der i 2022 oprettet tre modtagerklasser for ukrainske børn. Det forventes at disse udfases i perioden frem mod 2027. Derudover forventes der en indfasning af specialklasser fra 2024 og frem, således at skolen i 2031 har seks specialklasser.
 *** Der er opstillet midlertidig skolekapacitet, svarende til fire undervisningslokaler, som ikke er medregnet i ovenstående opgørelse.
 **** På Frederiksbjerg Skole er der i 2022 oprettet tre modtagerklasser for ukrainske børn. Det forventes at disse klasser udfases i perioden frem mod 2025.
 ***** Omdannelsen af Kroghsgade 3 er ikke inkluderet. Omdannelsen forventes at kunne medføre areal svarende til tre undervisningslokaler.

Som det fremgår at tabel 3, forventes den ledige kapacitet svarende til en 2-sporet skole, i hele perioden frem mod 2031.

I ovenstående kapacitetsopgørelse er der i 2031 for Læssøesgades Skole kapacitetstilpasset, så skolen kan rumme 30 klasser, frem for 37. Dette er gjort, da Planlægning i Børn og Unge tidligere har vurderet, at Læssøesgades Skole reelt kan rumme kapacitet svarende til 30 undervisningslokaler – da mange af lokalerne er ganske små. Hvis kapaciteten på Læssøesgades Skole ikke tilpasses til 30, vil det forventet kapacitetsoverskud på skolen være 11 undervisningslokaler i 2031 – og den samlede overskudskapacitet for Midtbyens skoler vil være 25 undervisningslokaler. Derudover vil en modernisering af Kroghsgade 3 øge kapaciteten på Frederiksbjerg Skole med kapacitet svarende til tre undervisningslokaler. Den samlede overskudskapacitet for Midtbyens skoler vil så være 28 undervisningslokaler.

Igangværende analyser i Børn og Unge

I forbindelse med Budgetforliget 2023 blev det besluttet, at der skal arbejdes videre med Brede Børnefællesskaber. I budgetforliget står der følgende om klynge dannelse på skoleområdet:

"At alle skoler organiseres i klynger af 2-4 nærliggende skoler, der tilsammen får ansvaret for at tilbyde pædagogiske læringsmiljøer til klyngens børn, således at flest mulige børn kan få et relevant tilbud i deres nærområde. Konkret skal dette ske ved, at klyngen arbejder med mellemformer på fire niveauer:

1. *Indsatser for hele klassefællesskabet i form af f.eks. co-teaching, kompetenceudvikling for lærere og pædagoger.*
2. *støtte til enkeltbørn i almenklassen.*
3. *almenklasser, som arbejder med specialpædagogiske principper i forhold til organisering, strukturer og konkrete metoder inspireret af Nest eller andre specialpædagogiske tilgange, som muliggør, at også børn, som er visiteret til en specialklasse, kan lære og trives her.*
4. *specialklasser, som vi kender det i dag.”*

8. maj 2023
Side 6 af 6

Analysen omkring klyngesammensætningen, er en selvstændig proces, som blev igangsat i foråret 2023 og forventes færdig behandlet i sommeren 2023. Etableringen af klyngefællesskaber kan også påvirke kapaciteten på skolerne i de kommende fællesskaber. Klyngefællesskabernes eventuelle påvirkning på kapaciteten på de fem Midtbyskoler, kendes først når de endelige klyngefællesskaber er etableret og det videre arbejde igangsættes.

Scenarier for kapacitetsjusteringer for dagtilbud i Midtbyen pba. Midtbyanalysen 2022

24. maj 2023
Side 1 af 12

Ved rådmandens behandling af midtbyanalyserne i december 2022 og januar 2023 vedtog rådmanden procesplaner for midtbyanalysen på hhv. skole- og dagtilbudsområdet, herunder at Børn og Unge udvalget blev orienteret på udvalgsmødet den 15. marts 2023, og at der skulle afholdes inddragelsesmøder med hhv. skole- og dagtilbudsledere.

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Der er afholdt inddragelsesmøder med hhv. skoleledere den 16. marts og med dagtilbudsledere den 20. marts 2023. Der er desuden afholdt et særskilt møde med dagtilbudsledere for de selvejende dagtilbud i Midtbyen den 3. maj 2023. Formålet med inddragelsesmøderne har været præsentation af analysens data og foreslåede greb til kapacitetsjusteringer samt sparring og drøftelse af den videre proces.

Planlægning

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 28 35 26 00

På baggrund af inddragelsesmødet for dagtilbudsledere præsenterer dette notat følgende scenarier for kapacitetstilpasning af dagtilbud i Midtbyen:

E-mail:

plan@mbu.aarhus.dk

1. Pendling ind til Midtbyen og muligheden for at rykke pladser ud.
2. Mulighed for sammenlægning af Frederiksbjerg dagtilbud og Langenæs dagtilbud.
3. Mulighed for opsigelse af de dyreste lejemål samt plan for udfasning af pasningspladser.
4. Mulighed for at sammenlægge institutioner på hver sin matrikel under ét pasnummer eller mulighed for én pædagogisk leder til flere institutioner.

For alle scenarier er der fokus på, at der fortsat er diversitet i typen af dagtilbud i Midtbyen, og at der fortsat er et hensigtsmæssigt ledelsesspænd inden for de enkelte dagtilbud. Scenarierne præsenteres og drøftes på et opfølgende inddragelsesmøde med dagtilbudslederne den 22. juni 2023.

Sammen med dette notat fremsendes et opdateret bilag vedr. pladsudnyttelse over tid, en status på kapacitetsjusteringer for kommunale og selvejende dagtilbud i midtbyen i perioden 2019-2022 samt en opdateret oversigt over greb for kapacitetstilpasninger.

Scenarie 1: Pendling ind til Midtbyen

24. maj 2023
Side 2 af 12

Pr. 1. maj 2023 er der indskrevet 872 børn i dagtilbud i Midtbyen, som har bopæl uden for Midtbyen. Det svarer til 24,96 pct. af alle børn, som passes i Midtbyen. Heraf er 148 børn bosat uden for Midtbyen men indskrevet i et selvejende dagtilbud i Midtbyen. I det følgende tages afsæt i børn bosat uden for Midtbyen, som er indskrevet i et *kommunalt* dagtilbud i Midtbyen.

Ved kapacitetstilpasninger i Midtbyen kan det være relevant at se på pendlingen. Hvis der nednormeres i Midtbyen, kan det bidrage til at pladserne flyttes ud af midtbyen til de distrikter, hvor børnene har bopæl. Dog er en andel af pendlingen et frivilligt tilvalg, og derfor bør der fortsat være kapacitet til et niveau af indpendling til Midtbyen.

Tabel 1: Antal børn indskrevet i dagtilbud i Midtbyen

Dagtilbud	Bopæl uden for Midtby	Indskrevne børn i alt	Pct. bosat uden for Midtby
Frederiksbjerg Dagtilbud	102	494	20,6%
Langenæs Dagtilbud	106	370	28,6%
Midtbyens Dagtilbud	91	594	15,3%
Skovvang og Trøjborg Dagtilbud	74	621	11,9%
Møllevang Dagtilbud	217*	593*	36,6%
Dagtilbuddet Aarhus Ø	9	94	9,6%
Selvejende dagtilbud i Midtbyen	148	637	23,2%

*Heraf 106 børn bosat i Hasle skoledistrikt. Møllevang og Hasle udgør ét anvisningsdistrikt.

Modregnes de 106 børn, som passes i Møllevang Dagtilbud¹, men har bopæl i Hasle skoledistrikt, er andelen 22,8 pct. Dermed er Møllevang, Frederiksbjerg og Langenæs Dagtilbud dem med størst andel indpendling (jf. bilag 2.1). Derudover ses en stor indpendling til de selvejende dagtilbud i Midtbyens fem distrikter.

På tværs af dagtilbuddene i Midtbyen sker en stor indpendling fra skoledistrikter lige uden for Midtbyens afgrænsning (fx Rosenvang, Katrinebjerg, Risskov, Hasle, Vorrevang, Ellevang, Strand). Jf. prognose 2023 kan der ikke påvises behov for udbygning af dagtilbudskapaciteten i nogle af disse distrikter før tidligst i 2027-28.

¹ Hasle og Møllevang udgør tilsammen ét anvisningsdistrikt, men to skoledistrikter. I Midtbyanalysen inddrages Hasle Skoledistrikt ikke.

Tabel 2: Forventet udbygningsbehov i garantidistrikter, prognose 2023

24. maj 2023

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Grenåvej Øst	-2,5	-0,1	2,3	-1,3	-2,0	0,1
Grenåvej Vest	-11,3	-11,0	-14,9	-11,0	-8,2	-6,2
Randersvej*	-5,0	-6,1	-1,7	1,2	10,9	15,6
Viborgvej	-3,0	-12,2	-9,7	-5,3	-1,6	2,7
Silkeborgvej	0,0	-9,5	-14,8	-18,9	-15,9	-15,6
Skanderborgvej	0,0	-3,4	-3,0	0,6	0,0	1,9
Horsensvej	-5,0	-9,3	-11,7	-11,5	-11,6	-11,5
Oddervej	-1,0	-3,5	-6,3	-13,9	-15,8	-17,7

side 3 af 12

*Udbygningsbehovet ses ikke lokalt i Katrinebjerg-Vorrevang anvisningsdistrikt

Løsningsforslag og mulig besparelse

Der kan nednormeres løbende i de dagtilbudsafdelinger i Midtbyen, hvor der ses en indpendling fra omkringliggende distrikter (jf. bilag 2.1). På den måde kan pasningspladserne løbende rykkes ud af Midtbyen. Der bør dog fortsat være plads til den frivillige indpendling til Midtbyen. Forslaget kan på sigt medføre et øget udbygningsbehov uden for Midtbyen.

Hvis der arbejdes videre med dette scenarie, kan der være besparelser på sigt, hvis der kapacitetstilpasses løbende i Midtbyen. Modsat kan en kapacitetstilpasning i Midtbyen medføre øget behov for at åbne pladser uden for Midtbyen. Det kan i nogle tilfælde medføre et øget udbygningsbehov, men pba. prognose 2023 forventes det at være i mindre omfang, jf. tabel 2.

Scenarie 2: Mulighed for sammenlægning af Frederiksbjerg dagtilbud og Langenæs dagtilbud.

På inddragelsesmødet for dagtilbudsledere den 20. marts 2023 blev det forslået at undersøge muligheden for sammenlægning af Frederiksbjerg og Langenæs Dagtilbud.

I perioden 1.1.2020 - 1.5.2023 er der kapacitetstilpasset i Frederiksbjerg-Læssøesgade anvisningsdistrikt: Der er oprettet 24 vuggestuepladser (den internationale vuggestue) og 2 børnehavepladser mens der er nedlagt 103 vuggestuepladser. Dette er uden de kommende ændringer ifm. besparelser på Midtbyens skovbørnehaver.

Prognose 2023 forventer, at småbørnstallet (½-5 år) i Frederiksbjerg-Læssøesgade anvisningsdistrikt stiger med 10 børn i vuggestuealderen men falder med 62 børn i børnehavealderen frem mod 2028.

Hvis der udelukkende ses på børnetallet i Frederiksbjerg-Læssøesgade anvisningsdistrikt, er der i 2023 et kapacitetsbehov svarende til 61 grupper,

hvilket forventes at falde til 59 grupper i 2028. Aktuelt har Børn og Unge bygningskapacitet i anvisningsdistriktet til ca. 74 grupper ekskl. kapaciteten for Giberhytten, Ajstrup og den internationale vuggestue. Kapaciteten er dog spredt over mange institutioner i anvisningsdistriktet. Derudover er der jf. scenarie 1 en del indpendling til Frederiksbjerg-Læssøesgade anvisningsdistrikt. I alt pendler 208 børn ind til Frederiksbjerg Dagtilbud og Langenæs Dagtilbud fra andre distrikter.

24. maj 2023
Side 4 af 12

Langenæs Dagtilbud

I Langenæs Dagtilbud er normeringen pr. 1. maj 2023 på 235 vuggestuebørn og 220 børnehavebørn (ekskl. dagpleje). Der er indskrevet 220 i vuggestue og 150 børn i børnehave (forv. vippe 106,3 pct.). Med beregninger for pladsudnyttelsen er der i alt 85 ledige pladser i Langenæs Dagtilbud og en samlet pladsudnyttelse på 85,8 pct. pr. 1. maj 2023. Dette er inklusiv 9 ledige pladser i Naturbørnehaven Giberhytten, som lukkes pr. august 2023. Det er især børnehavepladser, der er i overskud, særligt med blik for at vippepladser normalvis ibrugtages i perioden februar-juli.

Frederiksbjerg Dagtilbud

I Frederiksbjerg Dagtilbud er normeringen pr. 1. maj 2023 på 261 vuggestuebørn og 260 børnehavebørn (ekskl. dagpleje). Der er indskrevet 263 i vuggestue og 231 børn i børnehave (vippe 106,3 pct.). Fraregnes pladserne i Naturbørnehaven Gl. Ajstrup er normeringen på i alt 421 pladser.

Med beregninger for pladsudnyttelsen er der i alt 27 ledige pladser i Frederiksbjerg dagtilbud og en samlet pladsudnyttelse på 96,9 pct. pr. 1. maj 2023. Det er inklusiv ledige pladser i Naturbørnehaven Gl. Ajstrup, som overgår til lokalt tilbud for børnene i Beder-Malling til august 2023. Fraregnes pladserne i Gl. Ajstrup ændres pladsudnyttelsen til 101,6 pct.

Ledelsesspænd ved sammenlægning af to dagtilbud

Samlet set for Frederiksbjerg og Langenæs dagtilbud er der 16 dagtilbudsafdelinger (ekskl. Ajstrup og Giberhytten) og i alt 864 indskrevne børn pr. 1. maj 2023. Til sammenligning er der 594 børn fordelt på 9 institutioner i Midtbyens Dagtilbud og 634 børn fordelt på 12 institutioner i Lystrup-Elsted Dagtilbud.

Udover flere institutioner og børn, kommer der også flere medarbejdere pr. leder. I Aarhus Kommune gennemføres der principielt ikke fusioner af dagtilbud, som medfører dagtilbud med over 10 afdelinger, da ledelsesspænd og budgetansvar bliver stort.

Løsningsforslag og mulig besparelse

På baggrund af ovenstående vurderer Børn og Unge at det på nuværende tidspunkt ikke er hensigtsmæssigt at lægge Frederiksbjerg Dagtilbud og

Langenæs Dagtilbud sammen. Ledelsesspændet vil blive for stort, og det vurderes ikke muligt at gennemføre kapacitetstilpasninger i et sådant omfang, at ledelsesspændet bliver optimalt.

24. maj 2023
Side 5 af 12

Aktuelt forventes der derfor ikke at kunne findes besparelser med dette scenarie.

Scenarie 3: Mulighed for opsigelse af dyreste lejemål samt plan for udfasning af pasningspladser.

Børn og Unge har 21 daginstitutioner i lejemål i Midtbyen, hvoraf otte huser selvejende dagtilbud og et er i tomdrift² pr. 1. maj 2023. Heraf er tre hos private udlejere, 15 hos almene boligforeninger samt fire hos øvrige (bl.a. spejdere eller fonde). I alt havde Børn og Unge lejeudgifter til daginstitutioner i Midtbyen for ca. 5.5 mio. kr. i 2022.

De tre private lejemål ligger på Lauge Kochs Vej 2 (SDT), Jægergårdsgade 68 og Jægergårdsgade 70. Pr. 1. januar 2023 kom en huslejestigning på 9 pct. svarende til en stigning på 156.352 kr. i 2023. Huslejen forventes at stige igen til 1. januar 2024 svarende til nettoprisindekset.

Tabel 3: Dyreste lejemål i Midtbyen, årlig husleje 2023

Afdeling	Adresse	Antal grupper	Husleje for lejemål, 2023	Husleje pr. gruppe, 2023
Børnehuset Jægergårdsgade	Jægergårdsgade 68	5,0	906.185	181.237
Børnehaven Lauge Kochs Vej (SDT)	Lauge Kochs Vej 2	1,5	215.024	143.349
Vuggestuen Jægergårdsgade	Jægergårdsgade 70	4,0	551.756	137.939
Ellengårdens Børnehus (SDT)	Bethesdavej 81	3,0	324.590	108.197
Skovbørnehaven Skovtrolden (SDT)	Klostergade 37	2,0	209.793	104.897

Børnehaven Lauge Kochs Vej (Børnebåndet SDT)

Børnehaven Lauge Kochs Vej er en selvejende dagtilbudsafdeling, som ligger i Skovvang anvisningsdistrikt i Randersvej garantidistrikt. Pr. 1. maj 2023 er den normeret til 30 børnehavebørn og der er indskrevet 33 børn.

Børnehaven Lauge Kochs Vej tilhører Børnebåndet Dagtilbud, som har yderligere tre dagtilbudsafdelinger (Børnehaven Frk. Ellen Gade, Skt. Johannes Sogn Børnehave og Børnehaven Dr. Alexandrines).

Dagtilbudsafdelingen ligger i bunden af en ejendom med en privat bolig på 1. sal, hvor udlejer bor. Opsigelsesperioden er 1 år, og udlejer kan tidligst opsigelse lejeaftalen den 1.1.2024.

² Langelandsgade 62. Skal anvendes midlertidigt af Samsøgades Skole

Prognose 2023 forventer en stigning i børnetallet svarende til 4,5 vuggestuegrupper og 2 børnehavegrupper i Skovvang anvisningsdistrikt frem mod 2028. Børn og Unge har arealreservationer i garantidistrikt Randersvej og forventer at kunne rumme stigningen.

24. maj 2023
Side 6 af 12

Ses der på pladsudnyttelsen over tid (bilag 2.2) har Børnehaven Lauge Kochs Vej ligget højere eller lige omkring den forventede pladsudnyttelse pr. 1. januar og 1. maj/juni i perioden 2020-23.

Børnehuset Jægergårdsgade (Frederiksbjerg Dagtilbud), Jægergårdsgade 68
Børnehuset Jægergårdsgade er en kommunal integreret institution i Frederiksbjerg-Læssøesgade anvisningsdistrikt under garantidistrikt Horsensvej. Pr. 1. maj 2023 er den normeret til 36 vuggestuepladser og 40 børnehavepladser. Der er indskrevet 38 vuggestuebørn og 45 børnehavebørn.

Pr. 1.7.2024 forventes der at være indskrevet 22 vuggestuebørn og 54 børnehavebørn, hvoraf forventes 13 at starte i skole til august 2024. Hvis der stoppes for anvisning, skal 22 vuggestuebørn og 41 børnehavebørn derfor tilbydes en pædagogisk overflytning til en institution i samme dagtilbud. Hvis det skal lade sig gøre, er det nødvendigt at udfase pladserne i Børnehuset Jægergårdsgade over tid og samtidig nednormere i dagtilbuddets øvrige afdelinger, for at skabe pladser til de i alt 76 børn, som skal overflyttes frem mod august 2024.

Lejemålet på Jægergårdsgade 68 kan tidligst opsiges med ophør pr. 1. maj 2024 fra Børn og Unges side. Fra udlejers side er lejemålet uopsigeligt frem til 1. januar 2029.

Ses der på pladsudnyttelsen over tid (bilag 2.2) har Børnehuset Jægergårdsgade ligget under den forvende pladsudnyttelse pr. 1. januar og 1. juni på fem ud af otte nedslagsdatoer i perioden 2020-2023. Dog har pladsudnyttelsen ligget højere end den forventede pladsudnyttelse pr. 1. januar og 1. maj 2023.

Vuggestuen Jægergårdsgade (Frederiksbjerg Dagtilbud), Jægergårdsgade 70

Vuggestuen Jægergårdsgade er en kommunal institution i Frederiksbjerg-Læssøesgade anvisningsdistrikt under garantidistrikt Horsensvej. Pr. 1. maj 2023 er institutionen normeret til 48 vuggestuepladser, mens der er indskrevet 49 børn.

Såfremt der stoppes for anvisning, forventes der at være indskrevet 29 børn pr. 1.8.2024, som skal tilbydes en pædagogisk overflytning til en institution i samme dagtilbud. Hvis det skal lade sig gøre, er det nødvendigt at udfase

pladserne over tid og nednormere med vuggestuepladser i dagtilbuddets øvrige afdelinger, for at skabe plads til de børn, som skal overflyttes frem mod august 2024.

24. maj 2023
Side 7 af 12

Lejemålet på Jægergårdsgade 70 kan tidligst opsiges med ophør pr. 1. januar 2024 fra Børn og Unges side. Fra udlejers side er lejemålet uopsigeligt frem til 1. januar 2029.

Ses der på pladsudnyttelsen over tid (bilag 2.2) har Vuggestuen Jægergårdsgade ligget under den forvende pladsudnyttelse på alle nedslagsdatoer i perioden 2020-2023, med undtagelse af 1.1.2021.

Løsningsforslag og mulig besparelse

Tilsammen nødvendiggør opsigelse af lejemålene for Vuggestuen Jægergårdsgade og Børnehuset Jægergårdsgade, at der findes 51 vuggestuepladser og 41 børnehavepladser i Frederiksbjerg Dagtilbud pr. 1. august 2024. I de to dagtilbudsafdelinger er der indskrevet 18 børn som bor uden for Midtbyen pr. 1. maj 2023.

Prognose 2023 forventer, at børnetallet i Frederiksbjerg-Læssøesgade anvisningsdistrikt stiger med 8 børn i vuggestuealderen, men falder med 62 børn i børnehavealderen frem mod 2028.

På inddragelsesmødet for dagtilbudsledere den 20. marts 2023 blev det drøftet at evt. opsigelse af lejemål skal ske med god tid til planlægning af proces for stop af anvisning og udfasning af pasningspladser frem mod august 2024.

Hvis scenariet skal gennemføres, er det nødvendigt at der skabes plads i dagtilbuddets øvrige afdelinger ved løbende nednormering. Dette kan evt. gøres ved at se på indpendlingen til Frederiksbjerg Dagtilbud, jf. scenarie 1. Samtidig skal der stoppes for anvisning til de to afdelinger i Jægergårdsgade.

På baggrund af ovenstående vurderer Børn og Unge, at det ikke er realistisk at opsiges lejemålene med henblik på kapacitetstilpasning frem mod august 2024, da det vil være vanskeligt at finde pladser til de børn, som er indskrevet.

Med en forventet stigning i børnetallet i Skovvang anvisningsdistrikt og en høj pladsudnyttelse over tid for Lauge Kochs Vej, vurderes det ikke realistisk at opsiges lejemålet. Dertil kommer at Børn og Unge aktuelt ikke har mulighed for at stille anden kapacitet til rådighed for Børnehaven.

Scenarie 4: Mulighed for sammenlægning af institutioner under ét pasnummer eller mulighed for én pædagogisk leder til flere institutioner.

24. maj 2023
Side 8 af 12

På inddragelsesmødet for dagtilbudsledere i de kommunale dagtilbud den 20. marts 2023, blev det forslået at undersøge muligheden for at sammenlægge rene vuggestuer og børnehaver til integrerede institutioner under et pasnummer. Den løsning kan give driftsøkonomiske fordele og øget fleksibilitet ved større dagtilbudsafdelinger.

Børn og Unge har undersøgt muligheden for at omdanne rene vuggestuer og børnehaver til integrerede institutioner på to matrikler. Lovgivningsmæssigt er det ikke muligt, medmindre institutionerne ligger på samme matrikel, da der tildeles pasnummer pr. fysiske enhed. Dertil kommer, at Byrådet med vedtagelse af budget 2011 besluttede, at en sammenlægning må resultere i maks. seks grupper.

I Midtbyen er der enkelte steder, hvor flere institutioner ligger på samme matrikel, og der kan derfor arbejdes videre med muligheden for at slå dem sammen under et pasnummer og en pædagogisk leder. Dette er dog ikke kun rene vuggestuer og rene børnehaver, og i nogle tilfælde vil det betyde at antallet af grupper overstiger seks og at antallet af medarbejdere øges. Det gælder for:

- Skattekosten og Nørrestenbro på Knudrisgade 7A og 7B i Midtbyens Dagtilbud med en samlet normering pr. 1. maj 2023 på 48/90.
- Vuggestuen Kornbakken og Børnehuset Troldeskoven på Kornbakke Allé 58 og 60 i Skovang og Trøjborg Dagtilbud med en samlet normering pr. 1. maj 2023 på 68/25.
- Vuggestuen Kernehuset og Børnehuset Haven i Møllevang Dagtilbud med en samlet normering pr. 1. maj 2023 på 50/40.
- Børnehuset Frydenlund og Ovenpå i Møllevang Dagtilbud med en samlet normering pr. 1. maj 2023 på 58/100.

Såfremt det besluttet at arbejde videre med ovenstående, er der en række parametre som skal undersøges nærmere, herunder evakueringsmuligheder, placering af liggehaller og evt. behov for ombygning, tilpasning af normering for at sikre flow samt antallet af grupper og ledelsesspænd for pædagogiske ledere.

Dertil kommer muligheden for, at en pædagogisk leder har to institutioner, som ligger tæt på hinanden, under sig. Dette skal undersøges. Det er allerede tilfældet flere steder i Frederiksbjerg-Læssøesgade anvisningsdistrikt. På den måde kan der findes en besparelse i antallet af pædagogiske ledere. Dog gøres der opmærksom på, at lønnen til en pædagogisk leder sættes efter antal normerede pladser, og at der skal tages

hensyn til ledelsesspændet. Tabel 4 viser eksempler på afdelinger, som kunne have sammen pædagogiske leder, men som i dag har én leder pr. afdeling. Her er der kun taget hensyn til geografisk afstand mellem institutionerne. Andre parametre kan være vigtige at inddrage, herunder ledelsesspænd og antal grupper. Dette drøftes med dagtilbudsledere på inddragelsesmødet i juni 2023.

24. maj 2023
Side 9 af 12

Tabel 4: Mulige afdelinger til én pædagogisk leder

Dagtilbud	Afdeling	Adresse	Normering
Midtbyens	Vuggestuen Ny Vimmerby	Falstersgade 17	72/0
	Børnehuset Villekulla	Falstersgade 35	12/32
	Børnehuset Vores Sted	Livøsmøgen 36A	48/40
	Nørrestenbro	Knudrisgade 7A	24/50
	Skattekosten	Knudrisgade 7B	24/40
Skovvang-Trøjborg	Trøjborg Børnehus	Aldersrovej 21	13/30
	Vuggestuen Trøjborg	Barthsgade 20	22/0
	Børnehaven Rytterparken	C.F. Jessens Vej 7	0/40
	Vuggestuen Århusbo	H.P. Christensens Gade 3	52/0
	Vuggestuen Kornbakken	Kornbakke Allé 58	48/0
	Børnehuset Trolde skoven	Kornbakke Allé 60	20/25
	Vuggestuen Rudgården	Otte Ruds Gade 26	48/0
	Børnehuset Trolle	Herluf Trolles Gade 23B	15/30
	Børneslottet Bavnehøj	Herluf Trolles Gade 6	10/30
Møllevang	Børnehuset Frydenlund	Fuglebakkevej 62	44/60
	Ovenpå	Fuglebakkevej 66	12/40
	Vuggestuen Kernehuset	Vestervang 12	38/0
	Vuggestuen Vestervang	Vestervang 15	50/0
	Børnehuset Haven	Vestervang 14	12/40

Småstedstillæg for 2023

I 2023 varierer tillægget mellem 22.488 kr. årligt ved en normering på 39 børn til 264.998 kr. årligt ved en normering på 20 børn. Småstedstillægget beregnes årligt ud fra normeringen pr. 1. november.

Småstedstillæg udbetales kun til rene børnehaver, både kommunale og selvejende, med en normering på under 40 børn. På den baggrund er der udbetalt småstedstillæg til dagtilbudsafdelingerne i nedenstående tabel.

Tabel 5: Småstedstillæg 2023

Dagtilbudsafdeling	Adresse	Småstedstillæg 2023
Skt. Johannes Sogns børnehaven	Trøjborgvej 66	217.591

Børnehaven Lauge Kochs Vej	Lauge Kochs Vej 2	217.591
Børnehaven FADL	Fuglebakkevej 68	253.450
Naturbørnehaven Giberhytten	Fulden Byvej 55	250.168
Naturbørnehaven Projekt Mariendal	Mågevænget 24	254.789
I alt		1.193.589

24. maj 2023
Side 10 af 12

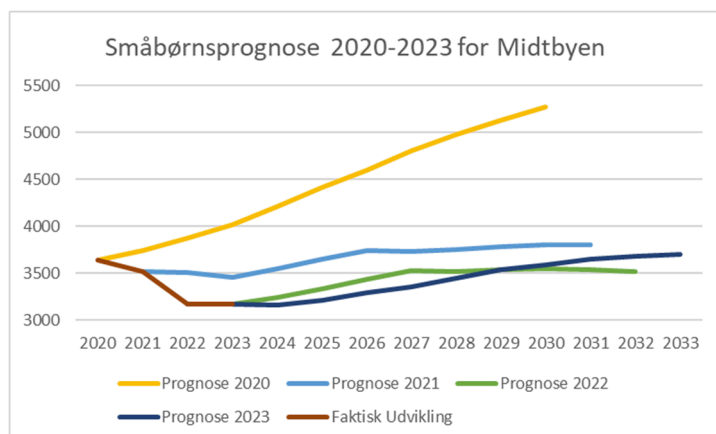
Løsningsforslag og mulig besparelse

Der kan ses på muligheden for, at én pædagogisk leder dækker to dagtilbudsafdelinger inden for kort geografisk afstand. Yderligere kan afdelinger på samme matrikel lægges under et pasnummer og én pædagogisk leder. Dette skal dog ske i tæt samarbejde med de enkelte institutioner og dagtilbudsledere og udmøntes over en længere periode med god tid til proces og planlægning. Scenariet kan medføre en mulig besparelse på et antal pædagogiske ledere, selvom lønnen sættes efter antal normerede pladser.

Småbørnsprognose 2023 for Midtbyen

Med prognose 2023 forventes antallet af ½-5-årige i Midtbyens fem distrikter at stige med 273 børn frem mod 2028. Antallet af børn i dagpleje- og vuggestuealder forventes at stige med 261 børn frem mod 2028, mens antallet af børn i børnehavealderen forventes at stige med 12 frem mod 2028.

Ligesom prognose 2022 forventer prognose 2023 en stigning i børnetallet i Midtbyen på ti-års-sigt, men dog med en mindre stigning i perioden 2023-2027. Prognose 2022 forventede at antallet af ½-5-årige i Midtbyen ville stige med 356 børn frem mod 2027. Prognose 2023 forventer en stigning på 183 ½-5-årige i perioden 2023-2027.

Figur 1: Nuværende og tidligere prognoser for Midtbyen

I perioden 2023-2033 forventer prognose 2023 den største stigning ses i Møllevang, hvor antallet af ½-5-årige stiger med 270 børn. I Skovvang forventes børnetallet at stige med 141 frem mod 2033. For Samsøgade

forventes en stigning på 104 børn frem mod 2032. For Frederiksberg-Læssøesgade ses den mindste stigning på blot 11 børn i perioden 2023-33.

24. maj 2023
Side 11 af 12

Modsat prognosen, viser den faktiske udvikling over de seneste ti år, at antallet af ½-5-årige i Midtbyen er faldet med 352 i perioden 2013-2023. Ses der særskilt på børn i vuggestuealderen er antallet af børn faldet med 110 børn. For børn i børnehavealderen er faldet på 242 børn fra 2013-2023.

Prognose 2023 for ½-2-årige

Prognose 2023 forventer at antallet af børn i vuggestue og dagtilbudsalderen i Midtbyen stiger med 335 børn i perioden 2023-2033. På fem års sigt forventes stigningen at være 261 børn.

Den største stigning ses i Møllevang, hvor småbørnstallet forventes at stige med 158 frem mod 2033. For Frederiksberg forventes småbørnstallet at falde med 22 børn frem mod 2033.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Ændring 2022-33
Læssøesgade	241	243	252	270	277	287	295	302	309	311	309	68
Frederiksberg	396	372	361	361	361	361	359	357	359	364	374	-22
Møllevang	359	380	397	440	465	490	504	512	517	519	516	158
Samsøgade	509	478	491	519	538	560	571	579	584	585	581	72
Skovvang	448	445	460	489	505	516	518	517	514	511	507	59
I alt	1952	1917	1960	2079	2146	2213	2246	2267	2283	2290	2287	335

Prognose 2022 forventede en stigning i Midtbyen på 256 børn i vuggestuealderen i perioden 2022-32 og en stigning på 277 børn på fem års sigt.

Prognose 2023 for 3-5-årige

Prognose 2023 forventer at antallet af børn i børnehavealderen i Midtbyen stiger med 190 børn i perioden 2022-2033. På fem års sigt forventes stigningen at være 12 børn.

Den største stigning ses i Møllevang, hvor antallet af børnehavebørn forventes at stige med 112 frem mod 2033. Det største fald ses i Frederiksberg, hvor antallet af børnehavebørn forventes at falde med 58 frem mod 2033.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Ændring 2022-33
Læssøesgade	132	131	128	122	126	129	137	141	146	151	156	24
Frederiksberg	241	233	228	203	189	183	182	181	182	182	183	-58
Møllevang	274	269	266	273	297	311	336	350	366	378	386	112
Samsøgade	279	304	290	282	268	272	281	288	297	305	311	32
Skovvang	297	310	338	334	332	340	357	367	374	378	379	82
I alt	1223	1247	1250	1214	1212	1235	1293	1326	1365	1394	1413	190

Prognose 2022 forventede en stigning i Midtbyen på 88 børn i børnehavealderen for perioden 2022-32 og en stigning på 79 på fem års sigt.

24. maj 2023
Side 12 af 12

Bilag 2.1: Pendling til dagtilbud i Midtbyen pr. 1. maj 2023

Langenæs Dagtilbud

Antal børn bosat uden for Midtbyen		Bopælsdistrikt for børn bosat uden for Midtby, Langenæs Dagtilbud.				I alt
		Institutioner	Rosenvangskolen	Viby Skole	Åby Skole	
Børnehuset 27-29	20	Børnehuset 27-29	4			5
Børnehuset Langenæsstien 8B	12	Børnehuset Langenæsstien 8B	4			6
Langenæsstien 6A	18	Langenæsstien 6A	6			8
Langenæsstien 6B	12	Langenæsstien 6B	3			6
Naturbørnehaven Giberhytten	11	Naturbørnehaven Giberhytten	3		6	9
Naturbørnehaven Projekt Mariendal	15	Naturbørnehaven Projekt Mariendal	5			6
Vuggestuen Ankersgade	6	Vuggestuen Ankersgade	1			1
Vuggestuen Langenæsstien 6D	6	Vuggestuen Langenæsstien 6D	2		1	4
Vuggestuen Læssøesgade	6	Vuggestuen Læssøesgade	2			2
I alt	106	I alt	30	7	10	47

Tabellen indeholder kun distrikter uden for Midtbyen hvor flest børn har bopæl

Frederiksbjerg Dagtilbud

Antal børn bosat uden for Midtbyen		Bopælsdistrikt for børn bosat uden for Midtby, Frederiksbjerg Dagtilbud				I alt
		Institutioner	Malling Skole	Rosenvangskolen	Rundhøjskolen	
Børnehaven Guldbryllupsasylet	8	Børnehaven Guldbryllupsasylet			1	2
Børnehuset Jægergårdsgade	13	Børnehuset Jægergårdsgade			3	6
Børnehuset Ole Rømer	10	Børnehuset Ole Rømer	1		2	4
Frederiksbjerg Børnehus	7	Frederiksbjerg Børnehus				1
International Day Nursery - Aarhus	11	International Day Nursery - Aarhus			1	1
Naturbørnehaven Ajstrup	*37	Naturbørnehaven Ajstrup	25		1	26
Vuggestuen Jægergårdsgade	5	Vuggestuen Jægergårdsgade				3
Vuggestuen Kroghsgade	3	Vuggestuen Kroghsgade				0
Vuggestuen Marselis Boulevard	8	Vuggestuen Marselis Boulevard	1		3	4
I alt	102	I alt	27	11	9	47

*Ajstrup har 1,5 gruppe for børn i Beder-Malling anvisningsdistrikt som indgår her.

Tabellen indeholder kun distrikter uden for Midtbyen hvor flest børn har bopæl

Midtbyens Dagtilbud

Antal børn bosat uden for Midtbyen		Bopælsdistrikt for børn bosat uden for Midtby, Midtbyens Dagtilbud				I alt
		Institutioner	Katrinebjergskolen	Risskov skole	Udenfor AAK	
Børnehuset Villekulla	12	Børnehuset Villekulla	6			9
Børnehuset Vores Sted	10	Børnehuset Vores Sted	1			2
Kolbøtten	15	Kolbøtten	3		3	8
Nørrestenbro	5	Nørrestenbro			1	2
Skattekosten	3	Skattekosten			1	2
Vokseværket	23	Vokseværket	5		6	12
Vuggestuen Graven	5	Vuggestuen Graven			3	3
Vuggestuen Ny Vimmerby	14	Vuggestuen Ny Vimmerby	5			6
Vuggestuen Storkereden	4	Vuggestuen Storkereden	2		2	4
I alt	91	I alt	22	16	10	48

Tabellen indeholder kun distrikter uden for Midtbyen hvor flest børn har bopæl

Møllevang Dagtilbud

Antal børn bosat uden for Midtbyen		Bopælsdistrikt for børn bosat uden for Midtby, Møllevang Dagtilbud				I alt
		Institutioner	Gammelgaardsskolen	Hasle Skole	Katrinebjergskolen	
Børnehuset Derudå	39	Børnehuset Derudå	3		16	32
Børnehuset Frydenlund	45	Børnehuset Frydenlund	6		26	39
Børnehuset Haven	12	Børnehuset Haven			3	5
Børnehuset Vesterbo	18	Børnehuset Vesterbo	1		6	11
Ovenpå	34	Ovenpå	1		29	31
Vuggestuen Gårdhaven	8	Vuggestuen Gårdhaven	2			3

Vuggestuen Kernehuset	4	Vuggestuen Kernehuset	3	3
Vuggestuen Vestervang	11	Vuggestuen Vestervang	4	4
Væksthuset 8210	46	Væksthuset 8210	5	19
I alt	217	I alt	18	106

Tabellen indeholder kun distrikter uden for Midtbyen hvor flest børn har bopæl

Skovvang og Trøjborg Dagtilbud

Antal børn bosat uden for Midtbyen		Bopælsdistrikt for børn bosat uden for Midtby, Skovvang og Trøjborg Dagtilbud							
		Institutioner	Ellevangskolen	Hasle Skole	Katrinebjergskolen	Risskov skole	Strandskolen	Vorrevangskolen	I alt
Børnehaven Rytterparken	8	Børnehaven Rytterparken				3	2		2
Børnehuset Troldeeskoven	11	Børnehuset Troldeeskoven				1	1		3
Børnehuset Trolle	12	Børnehuset Trolle			1	1	7	2	11
Børneslottet Bavnehøj	9	Børneslottet Bavnehøj		1		2	1		2
Kongevellen	20	Dagplejen Skovbo		3	8	6		3	11
Skuden Skram	8	Kongevellen		4		5	4		2
Trøjborg Børnehus	9	Skuden Skram		3			3		1
Vuggestuen Kornbakken	14	Trøjborg Børnehus				3		2	1
Vuggestuen Rudgården	4	Vuggestuen Kornbakken		2		5			6
Vuggestuen Trøjborg	3	Vuggestuen Rudgården		1			2		1
Vuggestuen Århusbo	9	Vuggestuen Trøjborg				1		2	
I alt	107	Vuggestuen Århusbo		1	1	1	1	3	3
		I alt		15	10	28	21	12	29

Tabellen indeholder kun distrikter uden for Midtbyen hvor flest børn har bopæl

Dagtilbuddet Aarhus Ø

Antal børn bosat uden for Midtbyen		Bopælsdistrikt for børn bosat uden for Midtby, Dagtilbuddet Aarhus Ø		
		Institutioner	Risskov skole	Strandskolen
Børnenes Ø	9	Børnenes Ø		5
		I alt		4

Tabellen indeholder kun distrikter uden for Midtbyen hvor flest børn har bopæl

Bilag 2.2: Pladsudnyttelse over tid for dagtilbud i Midtbyen, maj 2023

Garantidistrikt	Anvisningsdistrikt	Dagtilbud	Afdeling	Adresse	1.5.23 (vippe 106,3)	1.1.23 (vippe 98,6)	1.6.22 (vippe 108,2)	1.1.22 (vippe 98,6)	1.6.21 (vippe 108,2)	1.1.21 (vippe 98,6)	1.6.20 (vippe 108,2)	1.1.20 (vippe 98,6)	1 eller 0 gange over pladsudnyt.
Randersvej	Samsøgade	Midtbyens dagtilbud	Vuggestuen Ny Vimmerby	Falstersgade 17	101,4%	98,6%	94,4%	94,4%	98,4%	105,6%	91,1%	101,1%	
			Børnehuset Villekulla	Falstersgade 35	98,4%	96,7%	105,4%	98,5%	108,9%	105,6%	103,9%	103,8%	
			Vuggestuen Graven	Graven 19	102,8%	102,8%	102,8%	98,5%	91,6%	91,7%	106,9%	104,1%	
			Nørrestenbro	Knudrisgade 7	130,0%	92,0%	98,2%	95,4%	91,6%	95,4%	109,2%	105,7%	
			Skattekosten	Knudrisgade 7B	102,2%	96,9%	95,6%	97,8%	103,3%	98,2%	100,8%	105,2%	
			Vuggestuen Storkereden	Nørre Boulevard 1A	100,0%	104,2%	100,0%	95,0%	101,4%	89,1%	126,4%	123,0%	
			Kolbøtten	Thunøgade 11	100,1%	103,4%	104,2%	96,5%	105,5%	100,0%	109,4%	107,7%	
			VokseVærket	Østboulevarden 9	105,7%	105,9%	97,6%	93,2%	94,8%	105,9%	100,8%	105,2%	
			Børnehuset Vores Sted	Livøsmøgen 36A	101,4%	97,2%	121,5%	83,3%	108,3%	102,6%	99,9%	99,1%	
		De selvejende dagtilbud øgaderne (SDT)	Arveprinsesse Carolines Børneasyl	Hjørnøgade 9	109,0%	107,0%	102,2%	91,4%	94,4%	100,0%	109,2%	105,7%	
			Børnehuset Thunfisken	Thunøgade 22	92,4%	96,3%	94,9%	97,4%	108,1%	66,6%	104,0%	108,3%	
		Skovbørnehaven Skovtrolden (SDT)	Skovbørnehaven Skovtrolden	Klostergade 37	110,0%	102,8%	105,0%	93,2%	99,3%	92,7%	106,9%	104,1%	
		Generationernes hus dagtilbud	Børnens Ø	Thit Jensens Gade 11A	109,6%	101,4%	100,1%	98,6%	93,9%	102,7%	-	-	
	Skovvang	Trøjborg dagtilbud	Trojborg Børnehus	Aldersrovej 21	110,6%	98,3%	98,4%	93,8%	90,6%	92,0%	93,5%	94,1%	
Vuggestuen Trøjborg			Barthsgade 20	113,6%	113,6%	104,5%	100,1%	98,7%	100,0%	95,1%	100,0%		
Børnehuset Trolle			Herluf Trolles Gade 23B	110,1%	100,0%	106,5%	87,5%	111,5%	106,7%	113,0%	108,1%		
Vuggestuen Rudgården			Otte Ruds Gade 26	105,2%	102,1%	100,0%	99,9%	97,0%	100,0%	95,7%	100,0%		
Skuden Skram			Peder Skrams Gade 43	110,9%	104,2%	108,2%	96,1%	105,4%	105,5%	100,0%	100,0%		
Børneslottet Bavnehøj			Herluf Trolles Gade 6	108,0%	96,1%	103,9%	85,4%	97,9%	101,7%	96,3%	100,0%		
		Riisvangen/Ellengården (SDT)	Ellengårdens Børnehus	Bethesdavej 81	110,9%	110,9%	106,7%	110,3%	109,3%	84,6%	106,4%	105,3%	
			Riisvangen	Risvang Allé 27A	108,8%	111,3%	106,6%	96,4%	108,8%	107,3%	106,4%	105,3%	
		Skovvangen dagtilbud	Børnehaven Rytterparken	C.F. Jessens Vej 7	107,5%	102,5%	105,0%	100,0%	105,0%	100,0%	110,0%	100,4%	
			Vuggestuen Århusbo	H.P. Christensens Gade 3	100,9%	100,0%	100,9%	94,2%	98,1%	102,1%	106,6%	104,3%	
			Vuggestuen Kornbakken	Kornbakke Allé 58	101,0%	105,2%	100,0%	100,0%	108,1%	100,0%	95,7%	100,0%	
			Børnehuset Trolleskoven	Kornbakke Allé 60	104,3%	97,0%	100,0%	102,2%	108,8%	91,3%	96,3%	100,0%	
			Børnehaven Skovparken	Skovvangsvej 199	-	-	100,0%	100,8%	108,4%	208,2%	111,8%	100,2%	
			Kongevellen	Kongevellen 2D	110,2%	103,4%	103,0%	99,9%	97,9%	115,5%	-	-	
		Børnebåndet (SDT)	Børnehaven Lauge Kochs Vej	Lauge Kochs Vej 2	110,0%	106,7%	106,7%	100,0%	106,7%	100,0%	113,7%	100,0%	
			Skt. Johannes Sogns børnehave	Trøjborgvej 66	117,0%	103,3%	90,0%	94,2%	110,4%	96,6%	107,5%	100,0%	
Viborgvej	(Hasle-)Møllevang	Børnebåndet (SDT)	Børnehaven Dronning Alexandrines	Fuglesangs Allé 16	95,0%	88,3%	105,0%	101,9%	112,7%	103,3%	108,3%	108,5%	
		Møllevang dagtilbud	Børnehuset Frydenlund	Fuglebakkevej 62	103,4%	98,7%	97,2%	89,7%	100,4%	103,3%	117,2%	112,9%	
			Ovenpå	Fuglebakkevej 66	112,6%	103,2%	114,0%	116,0%	120,4%	114,6%	120,0%	108,0%	
			Børnehuset Derudá	Høgevej 25A	109,8%	101,8%	103,4%	116,0%	120,4%	102,5%	107,8%	93,9%	
			Væksthuset 8210	Højlyngen 1	100,1%	95,4%	97,0%	93,1%	89,3%	109,1%	89,3%	91,7%	X
			Børnehuset Vesterbo	Poul Martin Møllers Vej 20	104,9%	99,9%	105,8%	91,8%	111,8%	104,7%	108,3%	108,5%	
			Vuggestuen Gårdhaven	Rosenstien 2	108,3%	100,0%	108,3%	91,8%	111,8%	108,3%	104,2%	108,3%	
			Vuggestuen Kernehuset	Vestervang 12	105,3%	107,9%	107,9%	107,9%	107,9%	98,7%	94,3%	106,5%	
			Vuggestuen Vestervang	Vestervang 15	107,0%	102,0%	108,0%	104,9%	108,0%	100,0%	108,3%	108,5%	
			Børnehuset Haven	Vestervang 14	115,8%	104,8%	107,8%	95,5%	107,5%	117,2%	120,0%	108,0%	
		Børnehaven FADL (SDT)	Børnehaven FADL	Fuglebakkevej 68	120,8%	104,4%	120,0%	100,3%	107,7%	89,5%	112,6%	107,9%	
Horsensvej	Frederiksbjerg-Læssoesgade	Rudolf Steiner - Solhjem	Rudolf Steiner, Solhjem	Strandvejen 96	84,1%	82,5%	82,5%	98,3%	106,7%	71,9%	105,0%	100,5%	
		Frederiksbjerg dagtilbud	Naturbørnehaven Ajstrup	Ajstrup Strandvej 1	41,3%	50,0%	60,0%	62,5%	90,1%	97,8%	86,0%	91,2%	X
			Børnehuset Jægergårdsgade	Jægergårdsgade 68	108,0%	97,1%	99,1%	97,0%	88,5%	94,4%	95,8%	98,7%	
			Vuggestuen Jægergårdsgade	Jægergårdsgade 70	102,1%	96,8%	96,8%	53,1%	75,0%	100,0%	103,8%	90,9%	X
			Vuggestuen Kroghsgade	Kroghsgade 1	102,6%	100,0%	100,0%	44,5%	47,4%	100,0%	90,8%	96,2%	
			Vuggestuen Marselis Boulevard	Marselis Boulevard 48	109,5%	92,9%	93,8%	86,6%	103,3%	81,7%	57,7%	100,0%	X
			Børnehuset Ole Rømer	Ole Rømers Gade 36	100,0%	96,5%	83,3%	83,3%	92,3%	86,6%	96,5%	77,1%	X
			Børnehaven Guldbryllupsasylet	Skt. Pauls Gade 31	110,0%	105,0%	96,7%	97,2%	101,3%	103,3%	105,0%	100,0%	
			Frederiksbjerg Børnehus	Skt. Anna Gade 42	93,3%	85,0%	83,3%	93,2%	100,0%	125,0%	98,9%	61,1%	X
			International Day Nursery Aarhus	Marselis Boulevard 50	75,0%	50,0%	20,8%	-	-	-	-	-	X
		Langenæs dagtilbud	Vuggestuen Ankersgade	Ankersgade 19	103,8%	97,4%	89,7%	79,4%	88,4%	113,1%	93,4%	87,2%	
			Naturbørnehaven Giberhytten	Fulden Byvej 55	69,6%	61,5%	92,3%	97,0%	88,5%	50,0%	96,6%	93,8%	X
			Kirkedammen	Kirkedammen 29	-	-	48,4%	115,0%	125,0%	100,0%	99,9%	98,2%	
			Børnehuset 27-29	Langenæs Allé 29	52,1%	53,0%	47,3%	115,0%	125,0%	106,0%	96,8%	79,4%	

			98,4%	91,5%	86,5%	103,3%	103,3%	98,7%	91,1%	88,1%		
	Langenæsstien 6A	Langenæsstien 6A										
	Langenæsstien 6B	Langenæsstien 6B	79,8%	82,2%	84,4%	105,1%	116,1%	104,4%	86,0%	90,9%		
	Vuggestuen Langenæsstien 6D	Langenæsstien 6D	88,9%	88,9%	101,3%	105,8%	68,6%	109,7%	74,4%	93,9%		
	Vuggestuen Læssøesgade	Læssøesgade 22	99,0%	101,9%	93,2%	105,2%	105,4%	104,6%	102,3%	103,7%		
	Naturbørnehaven Projekt Mariendal	Mågevænget 24	116,7%	87,5%	104,2%	106,3%	113,7%	100,0%	100,6%	104,5%		
	Langenæsstien 8B	Langenæsstien 8B	82,3%	74,4%	80,8%	112,9%	106,5%	96,5%	109,8%	102,0%		
	Langenæsen (SDT)	Langenæsen	Langenæs Allé 54	103,6%	93,1%	101,7%	78,8%	92,5%	100,0%	87,8%	90,3%	X
	Sct. Anna (SDT)	DII Børnegården Sct. Anna	Skt. Anna Gade 34	104,2%	101,9%	99,4%	62,5%	90,1%	103,3%	105,0%	100,0%	
	Børnely (SDT)	Børnely	P. Hiort-Lorenzens Vej 19A	95,8%	87,8%	96,9%	95,8%	102,1%	93,0%	93,5%	100,0%	X

Pr. 1. januar (vippe 98,6)	Pr. 1. juni (vippe 108,2)	Pr. 1. maj (vippe 106,3)
Grøn: Over 97 pct.	Grøn: Over 107 pct.	Grøn: Over 105
Gul: 90-97 pct.	Gul: 100-107 pct.	Gul: 95-105
Rød: Under 90 pct.	Rød: Under 100 pct.	Rød: Under 95

Farveforklaring for pladsudnyttelse over tid

Bilag 2.3: Oversigt over mulige greb og væsentlige faktorer for kapacitetstilpasning

STAMDATA						ØKOMOMISKE FORHOLD					ØVRIGT	
Adresse	Anvisningsdistrikt	Kapacitet	Institutionstype	Ejer/lejer	Skovbørnehave-tillæg (årligt)	Årlig husleje	Årlig husleje pr. gruppe	Årligt småstedstillelag 2023**	Tillæg pga. bygningsforhold 2022	Forventet vedligehold over kommende 10 år***	Falder under andre kategorier	Øvrige bemærkninger
Dyreste lejemål pr. gruppe												
Børnehuset Jægergårdsgade	Jægergårdsgade 68	Frederiksbjerg-Læssøesgade	5	Integreret	Lejemål v. privat		906.185	181.237		x	235.706	Lav pladsudnyttelse
Børnehaven Lauge Kochs Vej (SDT)	Lauge Kochs Vej 2	Skovvang	1,5	Børnehave	Lejemål v. privat		215.024	143.349	217.591	x	178.072	Lille afdeling
Vuggestuen Jægergårdsgade	Jægergårdsgade 70	Frederiksbjerg-Læssøesgade	4	Vuggestue	Lejemål v. privat		551.756	137.939			248.906	Lav pladsudnyttelse
Ellengårdens Børnehus (SDT)	Bethesdavej 81	Skovvang	3	Integreret	Lejemål v. Foreningen Jysk Børneforsorg		324.590	108.197			0	Vedligehold indgår i lejeudgifter
Skovbørnehaven Skovtrolden (SDT)	Klostergade 37	Samsøgade	2	Børnehave	Lejemål v. KFUM/KFUK	569.849	209.793	104.897			142.400	
Børnehuset Vesterbo	Poul Martin Møllers Vej 20	Hasle-Møllevang	5	Integreret	Lejemål v. almen		432.648	86.530			424.746,00	
Dyreste lejemål pr. gruppe i alt			20,5			569.849	2.639.996	762.148			1.229.830	
Små dagtilbudsafdelinger (normering pr. 1.5.2023)												
Naturbørnehaven Giberhytten	Fulden Byvej 55	Frederiksbjerg-Læssøesgade	1	Børnehave	Lejemål v. Fond	322.074			250.168		113.750	Lav pladsudnyttelse
Børnehaven Lauge Kochs Vej (SDT)	Lauge Kochs Vej 2	Skovvang	1,5	Børnehave	Lejemål v. privat		215.024	143.349		x	148.218,00	
Skt. Johannes Sogns børnehave (SDT)	Trøjborgvej 66	Skovvang	1,5	Børnehave			112.294	74.862,67	217.591		378.836	
Vuggestuen Trøjborg	Barthsgade 20	Skovvang	2	Vuggestue						x	254.746	
Børnehaven Rytterparken	C.F. Jessens Vej 7	Skovvang	2	Børnehave			104.232	52.116,00				
Risvangen (SDT)	Risvang Allé 27A	Skovvang	2	Integreret			80.454	40.227,00			468.700	
Naturbørnehaven Projekt Mariendal	Mågevænget 24	Frederiksbjerg-Læssøesgade	2	Børnehave		297.258			254.789		1.437.469	
Vuggestuen Gårdhaven	Rosenstien 2	Hasle-Møllevang	2	Vuggestue							581.935	
Børnehaven FADL (SDT)	Fuglebakkevej 68	Hasle-Møllevang	2	Børnehave			92.575	46.287,50			242.736	
Skovbørnehaven Skovtrolden (SDT)	Klostergade 37	Samsøgade	2	Børnehave	Lejemål v. KFUM/KFUK	569.849	209.793	104.897			142.400	
Små dagtilbudsafdelinger i alt			18			1.189.181	814.372	461.739,00	722.548,00		3.768.790,00	
Lav pladsudnyttelse over tid*												
Væksthuset 8210	Højlyngen 1	Hasle-Møllevang	6	Integreret	Lejemål v. almen		288.848	48.141,33			249.096	
Naturbørnehaven Ajstrup	Ajstrup Strandvej 1	Frederiksbjerg-Læssøesgade	6	Børnehave	MBU ejer	446.006					355.712	
Vuggestuen Jægergårdsgade	Jægergårdsgade 70	Frederiksbjerg-Læssøesgade	4	Børnehave	Lejemål v. privat		551.756	137.939			248.906	
Vuggestuen Marselis Boulevard	Marselis Boulevard 48	Frederiksbjerg-Læssøesgade	6	Vuggestue	MBU ejer						257.316	
Børnehuset Ole Rømer	Ole Rømers Gade 36	Frederiksbjerg-Læssøesgade	7	Vuggestue	MBU ejer						369.310	
Frederiksbjerg Børnehus	Skt. Anna Gade 42	Frederiksbjerg-Læssøesgade	3	Børnehave	MBU ejer						0	
International Day Nursery Aarhus	Marselis Boulevard 50	Frederiksbjerg-Læssøesgade	3	Vuggestue	MBU ejer							
Naturbørnehaven Giberhytten	Fulden Byvej 55	Frederiksbjerg-Læssøesgade	1	Børnehave	Lejemål v. Fond	322.074			250.168		113.750	
Langenæsstien 6A	Langenæsstien 6A	Frederiksbjerg-Læssøesgade	4	Integreret	MBU ejer						241.960	
Langenæsen	Langenæs Allé 54	Frederiksbjerg-Læssøesgade	2,5	Integreret	Lejemål v. almen		96.415	38.566			162.706	
Børnely	P. Hiort-Lorenzens Vej 19A	Frederiksbjerg-Læssøesgade	4	Integreret	Lejemål		-	-			-	Bygningsomkostninger via Børnelys driftsbudget
Lav pladsudnyttelse over tid i alt			46,5				937.019	224.646			1.998.756	
I ALT			75,5			1.635.187	3.318.399	1.062.349	722.548		6.230.352	

*Pladsudnyttelsen har været over den forventede vippe på 1 eller 0 nedslag i tid, se bilag 2.2 vedr. pladsudnyttelse

**Småstedstillelaget beregnes årligt ud fra normeringen pr. 1. november. Anført her er småstedstillelag udbetalt pr. 1. januar 2023 på baggrund af normeringen for november 2022. Småstedstillelag udbetales kun til rene børnehaver med en normering på under 40 børn.

***Jf. vedligeholdelsesplaner i MainManager. Disse ikke er fuldstændige/fyldestgørende hvorfor omkostningerne blot er indikator for forventet vedligehold på 10 års sigt.

Rød: Institution, som går igen i andre kategorier

Gul: Der hvor de rød-markerede går igen

Bilag 2.4 Kapacitetstilpasninger i dagtilbud i perioden 2019-2022 for hele Aarhus Kommune

2019	Vuggestue		Børnehave	
	+	-	+	-
Januar	31		30	-5
Februar			10	
Marts	52		38	
April				
Maj	5			-5
Juni	36		40	
Juli	24	-24		
August	37	-31	110	-26
September	21	-4	40	-2
Oktober		-42	80	
November	175	-101		
December				
I alt*	381	-202	348	-38

* Heraf ingen justering i SDT

2020	Vuggestue		Børnehave	
	+	-	+	-
Januar	10	-16	33	-25
Februar	2	-42		-17
Marts		-35	12	-50
April	12	-12	80	
Maj	18		20	
Juni				
Juli				
August	79	-37	70	-23
September		-4	20	
Oktober	5	-4	7	
November	50		20	
December	29	-4	15	-2
I alt*	205	-154	277	-117

*Heraf oprettet 16 pladser i SDT

2021	Vuggestue		Børnehave	
	+	-	+	-
Januar	6	-9	10	-10
Februar	2			
Marts	8		10	
April				
Maj		-12	24	
Juni		-6		
Juli	2	-8		
August	75	-9	40	-16
September	17		10	-10
Oktober				
November				
December				
I alt*	110	-44	94	-36

*Heraf ingen justering i SDT

2022	Vuggestue		Børnehave	
	+	-	+	-
Januar	44	-60	70	-31
Februar	12	-26		
Marts	35	-4	11	6
April	18		30	
Maj				
Juni				
Juli				
August	41	-38	112	-52
September	78		29	-30
Oktober	5			
November	1		10	10
December				
I alt*	234	-128	262	-97

*Heraf ingen justering i SDT

Nednormering i alt 2019-22	-528
Opnormering i alt 2019-22	930
Normeringsændring i SDT 2019-22	+16

Punkt 4: Forberedelse af byrådsmøde den 21. juni 2023

Punkt 5: Evt.